

ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ - ZSIDÓ EGYETEM
Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola

TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁG RÖVID, ÁTTEKINTŐ ÖSSZEFOGLALÁSA
(TÉZISFÜZET)

Írta: Dr. Oláh János
aki a „hittudományok” tudományágban
habilitáció elnyerésére pályázik

Budapest, 2014.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	1
I. A kutatások előzményei.....	2
II. Az új tudományos eredmények	17
III. További tudományos közlemények.....	29

Bevezetés

E téziszűzetnek, mint minden habilitációra pályázó téziszűzetének, általános célja, hogy a pályázó a doktori (PhD) fokozat megszerzése óta végzett folyamatos tudományos alkotótevékenységét, szakirodalmi munkásságának főbb eredményeit és az általa elért tudományos eredményeket tömören megismertesse, és ezzel bizonyítsa alkalmasságát a habilitáció elnyerésére. A téziszűzet mögött nem áll egy konkrét disszertáció, ezért ez lényegesen eltér egy doktori értekezés téziseitől, hiszen a hangsúly a megelőző tudományos fokozat (PhD) megszerzése utáni időszak produktumain van, és nem egy „alkalomra” készített tudományos mű eredményeinek összefoglalása a célja.

A téziszűzet felépítése:

I. A kutatások előzményei

A doktori (PhD) fokozat megszerzése utáni időszak fontosabbnak tartott kutatási témáinak ismertetései; a szakirodalmi előzmények rövid áttekintése; kapcsolat a témákban született korábbi eredményekkel.

II. Az új tudományos eredmények

A doktori (PhD) fokozat megszerzése utáni időszak fontosabbnak tartott tudományos eredményeinek ismertetése, valamint a hivatkozások az ahhoz kapcsolódó saját publikáció(k)ra és konferencia-előadásokra.

III. További tudományos közlemények

A doktori (PhD) fokozat megszerzése utáni időszak publikációinak listája, valamint a konferencia-előadások, szerkesztések, lektorálások folytatólagos sorszámozással.

I. A kutatások előzményei

2008-ban szereztem PhD fokozatot¹ az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem (OR-ZSE) Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolájában (OR-ZSE DI)². Doktori disszertációm címe: *Egy parabolikus próféta-novella a Tanah-ban. Tradicionális zsidó- és egyéb interpretációk Jóna könyvéhez, rövid introdukcióval, preparációval és translációval.*³

A tudományos fokozat megszerzése óta eltelt közel 6 év alatt, több egyetemen⁴ folytatott oktatási tevékenységeim⁵, közéleti teendőim⁶, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Rektori- és Egyetemi Tanácsának tagsága, valamint az Egyetem (rész)vezetésének⁷ feladatai

¹ <http://or-zse.hu/olahved2008.htm>

² <http://or-zse.hu/doktor/altism.htm>

³ <http://or-zse.hu/doktor/dissz.htm>

⁴ Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Bölcsészettudományi Kar (BTK) Ókortudományi Intézet Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék (Lásd: <http://www.hebraisztika.hu/site/kurzuslist.htm>); Pécsi Tudományegyetem (PTE) Bölcsészettudományi Kar (BTK) Néprajz- Kulturális antropológia Tanszék (Lásd: <http://neprajz.btk.pte.hu/menu/27>); Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem (OR-ZSE) Szentírás és Talmudtudományi Tanszék (Lásd: <http://www.rabbi.hu/szenttan.htm>) és az Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolája (OR-ZSE DI) (Lásd: <http://www.rabbi.hu/doktor/altism.htm>).

⁵ **ELTE:**

2012: Zsidó vallás és kultúra (folklór) 4.
Zsidó vallás és kultúra (folklór) 5.
Zsidó vallás és kultúra (jiddiskeit) 1.
2013: Zsidó vallás és kultúra (jiddiskeit) 2.
Zsidó folklór 1.
2014: Zsidó folklór 2.

PTE:

2012: Fejezetek a judaizmusból
Zsidó vallás és kultúra (jiddiskeit) 1.
2013: Zsidó vallás és kultúra (jiddiskeit) 2.

OR-ZSE és OR-ZSE DI:

2008-tól: Judaisztika I. – 12 félév
Judaisztika II. – 12 félév
Judaisztika III. – 12 félév
Bevezetés az Írásbeli Tanba – 10 félév
Bevezetés a Szóbeli Tanba – 10 félév
Héber bibliai textusok – 2 félév
Judaisztika gyakorlat (Jónás könyve) – 2 félév
2009-től: Judaisztika gyakorlat – 8 félév
Midrások – 10 félév
2010-től: A zsidó néprajzból – 6 félév
2013-től: Bibliai és talmudi szövegek olvasása és értelmezése – 2 félév
A zsidó folklór és a T'nach – 2 félév

⁶ 2002 óta tagja vagyok a Magyar Hebraisztikai Társaságnak (MHT);

2011 óta tagja vagyok a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottságának;

2010 óta tagja vagyok a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) Hittudományi Bizottságának;

2013-től tagja vagyok az Egyházi Felsőoktatási Intézmények (EFOI) finanszírozási kérdéseivel foglalkozó munkacsoportnak;

2013-től rendszeresen részt veszek a Magyar Rektori Konferencia (MRK) ülésein és munkájában;

2013 óta tagja vagyok a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Köztisztületének (I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, Néprajztudományi Bizottság).

⁷ 2008-tól a judaisztika alapszak (BA) szakfelelőse;

mellett Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolájának a törzstagja vagyok⁸ és témavezetője voltam⁹ kettő doktorandusznak, kik sikerrel védték meg disszertációjukat¹⁰. Fontosnak tartom és előadásokat tartok az egyetemi szervezett képzés mellett az egyetemen kívüli oktatásokon, például a szabadegyetemi képzéseken¹¹, a Keresztény-Zsidó Társaság (KZST) által szervezett előadásorozatokon¹², bel- és külföldi konferenciákon¹³, a „Magyar Tudomány Ünnepe” rendezvénysorozaton¹⁴, könyvtári előadásokon¹⁵, TV és rádió műsorokban¹⁶ és egyéb meghívásoknak eleget téve. Aktív publikációs tevékenységet végeztem, 2 önálló könyvem¹⁷, 8 általam szerkesztett könyv, 6 általam szerkesztett időszaki kiadvány, 1 általam lektorált könyv, 54 rövidebb-hosszabb

2012-től az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem általános rektorhelyettese.

⁸ 2009-től.

⁹ Dr. Haraszi György kollégámmal együtt.

¹⁰ Fényes Balázs: 2009 - A CONCISE CHRONOLOGY OF BIBLICAL HISTORY. PART I. FROM THE CREATION OF THE WORLD UNTIL YETZIAS MITZRAYIM;

Zima András: 2013 - A TÖRTÉNETISÉG ÚJ RENDJE A BUDAPESTI MAGYAR NYELVŰ NEOLÓG ÉS CIONISTA SAJTÓBAN 1882-1938. Új kultúrtörténeti tanulmány.

<http://or-zse.hu/doktor/dissz.htm>

¹¹ Bálint Ház (Szabad Zsidó Tanház): 3 alkalom;

Bp., Terézváros (A Biblia az európai kultúrában - Bibliai Szabadegyetem): 2 alkalom;

Debrecen: 1 alkalom;

OR-ZSE: 6 alkalom;

Székesfehérvár: 2 alkalom,

Szombathely: 3 alkalom;

Komarno (Szlovákia): 1 alkalom;

Vác: 1 alkalom.

¹² Bp., Ráday-Gyűjtemény: 1 alkalom;

Bp., Terézváros: 3 alkalom;

Kaposvár: 1 alkalom;

Pécs: 1 alkalom.

¹³ A teljesség igénye nélkül néhány:

Bp., (Párbeszéd Háza): Faludi Ferenc Akadémia és az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem „Párhuzamos beszédek” c. közös rendezvénysorozata; ELTE Állam- és Jogtudományi Kar: "Az emberhez méltó halál" c. konferencia és kerekasztal-beszélgetés; Érsekújvár (Nové Zámky-Szlovákia): „A Biblia éve - 2008” rendezvénysorozat;

Pécs (MTA székház): "A mágikus és szakrális medicina" és a "Test, lélek, szellemek és természetfeletti kommunikáció" c. tudományos konferenciák;

Szeged (Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Társadalomtudományi Intézet Néprajzi- és Kulturális Antropológiai Tanszék, Gál Ferenc Hittudományi Főiskola, Szegedi Zsidó Hitközség): több konferencia; stb.

¹⁴ 2008-2013 között: 7 előadás.

¹⁵ Győr (Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár): „Évezredek bölcsessége” c. rendezvénysorozat nyitóelőadója;

Tatabánya (József Attila Megyei és Városi Könyvtár): „Kohn, a bányász” című könyvecském bemutatója.

¹⁶ Pl.: MTV1 („Hajnali gondolatok”), MTV2 („Válasz a tudást”), TV2 („Aktív”), Duna TV („Halljad Izrael”), Pax TV, Ledor Vador internetes TV (<http://ledorvador.hu/>), MR1-Kossuth Rádió („Tér-idő”), Kontakt Rádió (<http://www.kontaktradio.hu/>).

¹⁷ Judaisztika. (Budapest: Gabbiano Print Bt., II., átdolgozott kiadás 2009 - ISBN 978 963 87804 6 1) 244 old. és Kohn, a bányász. (Budapest: Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2012 - ISBN 978 963 89322 8 0) 78 old.

tanulmányt, értekezést, dolgozatot és néhány recenziót publikáltam¹⁸. 2 önálló CD ill. DVD is őrzi egy-egy előadásom¹⁹ a sok internetes „megjelenés” mellett.

Mindezen tevékenységeim mellett (és kapcsán) az alábbi, általam jelentősebbnek tartott témákkal foglalkoztam, amelyeket e téziszűzetben meg kívánok említeni:

- Kohlbach Bertalan²⁰ zsidó néprajzi munkássága.

Kohlbach Bertalan intézményünk jogelődjének²¹ (Országos Rabbiképző Intézet) volt hallgatója, 1890-ben avatták rabbivá. Rövid ideig volt csak gyakorló rabbi²², utána a tanári hivatást választotta²³ és e mellett autodidakta módon elkezdett foglalkozni a zsidó néprajzzal²⁴. Nem is tehette ezt másként, hiszen a zsidó néprajz, mint egy diszciplína, akkor még nem létezett a tudományban. Kohlbach Bertalan legfőbb érdeme a zsidó néprajz kutatása, népszerűsítése, egyes témáinak publikálása magyar és német nyelven, valamint a zsidó néprajz fogalmának bevezetése a zsidó és a nem zsidó köztudatba, tudományosságba.

Kohlbach Bertalan zsidó néprajzi munkálkodásának jelentőségéről először és legteljesebben Scheiber Sándor írt²⁵, utána sokáig nem foglalatostkodott érdemben senki sem személyével és munkásságával. A közelmúltban Forrai Márta²⁶, ki tanítványom volt²⁷ az Egyetemen és konzulense voltam szakdolgozatának²⁸, elkészítésénél írt róla. Rajta kívül néhány rövid

¹⁸ Lásd: <https://www.mtmt.hu/>

¹⁹ A kinyilatkoztatás és a kiválasztottság/CD, 2009. Párhuzamos beszédek II. In: Kinyilatkoztatás és a kiválasztottság - 42'. Kiadó: Jezsuita Stúdió – Párbeszéd Háza;
-Közösség és zsinagóga/DVD, 2012. A szombathelyi „Szabadegyetem a zsidóságról – Zsidónak lenni” c. előadássorozat keretében „Közösség és zsinagóga” címmel tartott előadás - 1:25'. Kiadó: Szombathelyi Zsidó Hitközség.

²⁰ Kohlbach Bertalan (יששכר בן שמואל הכהן): 1866/Liptószentmiklós - 1944/Budapest.

²¹ 2000. január 1-jétől, az addigi Országos Rabbiképző Intézet új neve: Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem (OR-ZSE). Lásd: 1999. évi LII. törvény I. fejezet, (3) b.

²² 1890-ben választotta meg Temesvár-Gyárváros (ma: Timisoara-Fabrica - Románia) zsidó hitközsége rabbijául és 1896-ig szolgálta a közösséget. Utóda Dr. Singer Jakab (1867-1939) lett, őt Dr. Neumann Ernő (1917-2004) követte haláláig. Jelenleg (2014) nincs rabbi Temesvárott.

²³ Tanári pályáját a kaposvári Magyar Királyi Állami Főgimnáziumban kezdte, majd a körömbányai, később a nagyváradai állami főreáliskolához helyezték. 1909-től a budapesti Szt. István gimnázium tanára volt nyugállományba vonulásáig, 1932-ig.

²⁴ Első, jelentősnek mondható írása magyar nyelven: Állatvédelem a zsidóságban. Adatok a zsidó néprajzhoz. In: IMIT Évkönyv - 1910. (Izraelita. Magyar Irodalmi Társulat. Bp. 1910) 96-129 old..

Német nyelven: Spuren der Tätowierung im Judentum. In: Globus, Braunschweig, 1910. XCVII. 237-241 old.

²⁵ - Kohlbach Bertalan írásainak bibliográfiája. In: Az Országos Rabbi-Egyesület Értesítője (1948. dec.) 15-19. old.
- Kohlbach Bertalan. In: Ethnographia. 1950. 128 old.

- Kohlbach Bertalan és a zsidó néprajz. In: Folklor és tárgytörténet. Teljes kiadás. (Budapest: Makkabi Kiadó, 1996) 378-390. old. (Első kiadás: 1977).

²⁶ Kohlbach Bertalan kaposvári évei.

In: Remény. Zsidó közéleti, társadalmi, kulturális folyóirat. ISSN 1419-077X - 9. évfolyam 1. szám * 2006. tavasz * 5766. adár-niszán-ijjár)

<http://www.remeny.org/remeny/2006-tavasz-5766-adar-niszán-ijjar/forrai-marta-kohlbach-bertalan-kaposvari-evei/>

²⁷ Liturgiátörténet előadói BA diplomát szerzett 2002-en.

²⁸ Kohlbach Bertalan. 2002.

írástól, említéstől eltekintve²⁹ nem foglalkozott rajtam kívül senki sem e rabbi-tanár-néprajzos publikációival, életművével és hatásával a magyar és a zsidó néprajztudományra. Kutatásaimban felhasználtam Scheiber Sándor publikációit, de azokat „továbbírtam” és új adatokkal, tényekkel sikerült kiegészítenem.

- Az Országos Rabbiképző Intézet első négy vezetőjének (Bloch Mózes, Bacher Vilmos, Blau Lajos és Guttmann Mihály) szerepe a neológ rabbiképzésben, műveik, hatásuk és jelentőségük.

Alma materem³⁰ jogelődjének, az Országos Rabbiképző Intézetnek³¹, ennek az egyedi és régóta³², folyamatosan³³ működő Rabbiképző „nagyságának” kialakítói, meghatározó egyéniségei voltak a kezdeti időszak vezetői: a tanári kar elnöke: Bloch Mózes³⁴, és az őt követő igazgatók: Bacher Vilmos³⁵, Blau Lajos³⁶ és Guttmann Mihály³⁷. A budapesti Rabbiképzőt az egyetemes és a zsidó felvilágosodás, valamint a „zsidóság tudomány” (Wissenschaft des Judentums) és a zsidó tradíció oszlopaira építették³⁸. A Rabbiképző a „zsidóság tudomány” honi fellegetvára volt, az itt végzetek „a művelteket vallásunkhoz közelebb hozták, annak megtartották, bennök iránta a lelkesedést újból felkeltették, a

²⁹ Például:

- Biró Tamás: Szeminárium és bibliakritika: Elzász Bernát és a Rabbiképző Teológiai Egylete az Egyenlőség hasábjain. In: Papírhíd az egyetemes kultúra szolgálatában. Tanulmánykötet Scheiber Sándor születése századik évfordulójára. (Logos: Budapest, 2013) 211-258. old.

- Dr. Kohlbach Bertalan halála (szerkesztőségi cikk) In: A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA. 6. évfolyam 9. szám /1944. március 2./

- Dr. Kohlbach Bertalan halála (szerkesztőségi cikk) In: MULT ÉS JÖVŐ. XXXIV. évfolyam/1944 március

- Yaron, Baruch: Kohlbach, Bertalan. In: Encyclopaedia Judaica. Ed. Michael Berenbaum and Fred Skolnik. 2nd ed. Vol. 12. (Detroit: Macmillan Reference, 2007) 260-261. old.

³⁰ 1989-1993 között a judaisztikatanár szakon, 1998-2002 között a zsidó művelődéstörténet szakon és 2003-2007 között a Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolában tanultam és szereztem diplomát illetve tudományos fokozatot.

³¹ Más elnevezéssel: Rabbinerseminar, Landesrabbiner Schule, Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet (1917-1945), de legtöbbször csak „a Szeminárium”.

³² Hasonló, modern Rabbiképző a Jüdisch-Theologisches Seminar (Jüdisch-Theologisches Seminar - Fraenkel'sche Stiftung, 1931-től: Hochschule für Jüdische Theologie) 1854-1938 között működött Breslauban. 1873-tól Berlinben is képeztek modern alapokon álló, de ortodox rabbikat a Rabbinerseminar für das orthodoxe Judentum intézményben 1938-ig.

Az OR-ZSE Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolájában 2011-ben védte meg disszertációját Lengyel Gábor a fenti intézményeket is érintő témában: Moderne Rabbinerausbildung in Deutschland und Ungarn Ungarische Hörer in den deutschen Rabbinerseminaren (1854-1938).

<http://or-zse.hu/doktor/dissz.htm>

³³ 1877-től folyamatosan működik, egy rövid, kényszerű szünettől eltekintve, mert 1944-ben a német megszállás (március) után, majd a nyilas hatalomátvételt követően (október) „kiszegítő toloncházként”, internáló gyűjtőhelyként használták az épületét. 1945 januárjának végén, Pest felszabadulása után újra megkezdődött az oktatás.

³⁴ Bloch Mózes (משה אריה בלאך): 1815/Ronsperg - 1909/Nagymaros.

³⁵ Bacher Vilmos (בנימין זאב באכער): 1850/Liptószentmiklós - 1913/Budapest.

³⁶ Blau Lajos (יהודה אריה בלוי): 1861/Putnok - 1936/Budapest.

³⁷ Guttmann Mihály (יהואל מיכל גוטמן): 1872/Félegyháza - 1942/Budapest.

³⁸ 1877. október 04-én nyitották meg hivatalosan az Intézményt.

hitközség javára való munkálkodásnak megnyerték, egyszóval kulturképessé tették a zsidó vallást.”³⁹

A Rabbiképzőről sokan írtak, sokan fejtegették nagyságának „rejtélyét”, több szempontból is. Saját kutatásaimhoz a Rabbiképző első 65 évéről, nagy általánosságban és gyakran a szemtanúk hitelességével írt, a lábjegyzetben található szerzők írásait, tanulmányait, dokumentumait használtam fel⁴⁰. Több esetben sikerült kiegészítenem, pontosítanom az eddig megjelent publikációkat.

³⁹ Blau Lajos, Klein Miksa: Emlékkönyv a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet ötven éves jubileumára 1877–1927: A Rabbiképző első 50 éve. (Budapest, 1927) I. kötet. 25. old.

⁴⁰ Bánóczy József: Az Országos Rabbiképző Intézet első évtizedének történet. In: A Budapesti Országos Rabbiképző Intézet X. Értésítője az 1886/87-iki Tanévről. (Budapest, 1888)

- Benoschofsky Imre: Emlékek a Szemináriumból. In: Évkönyv 1970, szerk. Scheiber Sándor. (Budapest: Magyar Izraeliták Országos Képviselete, 1970) 74–105. old.

- Blau Lajos: Adalékok a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet történetéhez: Az Intézet fennállása negyvenedik évfordulója ünnepére (1877. október 4. – 1917. október 4.) (Budapest, 1917)

- Uő.: Az országos rabbiképző-intézet előtörténetéhez. In: Magyar-Zsidó Szemle, 34 (1917/2–4), 88–139. old.

- Uő. és Klein Miksa: Emlékkönyv a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet ötven éves jubileumára 1877–1927. (Budapest, 1927)

- Büchler Sándor: A zsidó reform úttörői Magyarországon. In: Magyar-Zsidó Szemle, 17 (1900), 106–119. old.

- Carmilly-Weinberger, Moshe ed.: The Rabbinical Seminary of Budapest 1877–1977: A Centennial Volume: Studies in its History and its Scholarly Record, Sepher-Hermon Press, Inc. for The Alumni Association of the Rabbinical Seminary of Budapest. (New York, 1986)

- Friedmann Dénes: Országos Rabbiképző Intézet. In: Ujvári Péter szerk.: Zsidó lexikon (Budapest, 1929) 668. old.

- Frojimovics Kinga: Az Országos Rabbiképző Intézet felállítása körüli viták az 1870-es években. In: Uő: Szétszakadt történelem: Zsidó vallási irányzatok Magyarországon 1868–1950. (Budapest, 2008) 90–96. old.

- Frojimovics Kinga, Komoróczy Géza, Pusztai Viktória, Stribik Andrea: A zsidó Budapest. (Budapest: Városháza, 1995) 302–316. old.

- Gábor György et al.: „A tanítás az élet kapuja”: Tanulmányok az Országos Rabbiképző Intézet fennállásának 120. évfordulója alkalmából. (Budapest, 1999)

- Gonda László: A zsidóság Magyarországon 1526–1945. (Budapest, 1992) 137–141. old.

- Guttmann Mihály, Löwinger Sámuel, Guttmann Henrik, Wertheimer Adolf: A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet hatvan éves jubileuma. (Budapest, 1937)

- Hirschler Imre: A Rabbiképző Intézet előtörténetéhez. In: Magyar-Zsidó Szemle 58 (1941), 155–160. old.

- Kecskeméti Lipót: Az országos rabbiképző intézet. In: IMIT Évkönyv (1903) 32–44. old.

- Kiss Arnold: Fehér szegfű. In: Egyenlőség 1917. április 03 – 1920. május 01. 108 részletben/folytatásban és Múlt és Jövő 1924. 6 részlet/folytatás.

- Kohlbach Bertalan: Az Országos Rabbiképző-Intézet első dekászából. In: IMIT Évkönyv (1918) 66–88. old.

- Kühner, Claudie: A zsidó tudományok fellegvára: Az Országos Rabbiképző Intézet rövid története. In: Valóság (1991/11) 121–124. old.

- Löwinger, Samuel ed.: Seventy Years: A tribute to the seventieth anniversary of the Jewish Theological Seminary of Hungary (1877–1947) (Budapest, 1948)

- Roth, Ernst: Zum 100-jährigen Bestehen der Landesrabbinerschule in Ungarn, Udim. Zeitschrift der Rabbinerkonferenz in der Bundesrepublik Deutschland, 7/8 (1977/ 78) 109–137. old.

- Scheiber Sándor: A magyar zsidóság szellemi élete a századfordulótól. In: Uő., Folklor és tárgytörténet (Teljes kiadás) (Budapest: 1999) 1039–1040.

- Schill Salamon: A Budapesti Országos Rabbiképző Intézet története. (Budapest, 1896)

- Schweitzer Gábor: Adalékok az Országos Rabbiképző Intézet 1914 előtti történetéhez. In: Iskolakultúra. 2007/2. 103–113. old.

- Schweitzer, József: Der Budapester Rabbinerseminar: Der Platz des Rabbinerseminars in der jüdischen Wissenschaft. In: Wissenschafts des Judentums: Anfänge der Judaistik in Europa, hrsg. Julius Carlebach (Darmstadt, 1992) 74–85. old.

- Tamási Györgyi: Zsidó szellemi élet Magyarországon 1945 után: Az oktatás. In: Hét évtized a hazai zsidóság életében, szerk. Lendvai L. Ferenc, Sohár Anikó, Horváth Pál. (Budapest, 1990) 269–300. old.

- Zsidók részvétele a magyarországi kőszénbányászatban.

(elkezdők, építők, kiteljesítők és felvirágoztatók)

A magyarországi kőszénbányászat elkezdői, tovább építői, kiteljesítői és felvirágoztatói között előkelő helyeket foglaltak el zsidónak született honfitársaink⁴¹. Nélkülük más lett volna néhány falu, város, kistérség, régió és ez ország is. Érintőleges gazdaságtörténeti, ipartörténeti, bányászattörténeti és egyben zsidóságtörténeti szempontokból még senki sem vizsgálta a magyarországi kőszénbányászatot, e témában szakirodalom nem állt rendelkezésre. A jelentős zsidó személyekről írt több-kevesebb publikációt⁴² jól fel lehetett

- Wellesz Gyula: Az Országos Rabbiképző Intézet története. In: Magyar-Zsidó Szemle 13 (1896), 256–260. old.
<http://www.jewishencyclopedia.com/articles/9617-landesrabbinerschule-in-budapest-orszagos-rabbikepzo-intezet>
<http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Seminary>.

⁴¹ Akikről részletesebben írok: Kohn Ignác, Grün Béni, Engel Adolf, Herz (Hercz, Hertz) Zsigmond, Vida (Weil) Jenő Dávid; a zsidó vallást felnőttként elhagyó Chorin Ferenc és az önmagukat felnőtt korukban már kommunistaként definiáló Gál István és Vas (Weinberger) Zoltán.

⁴² Kohn Ignác és Grün Béni (Benő):

- Babics András: Az észak-mecseki kőszénbányászat története. (Budapest: Akadémiai, 1967)

- Rúzsás Lajos: A kapitalista iparfejlődés útja a Délkelet-Dunántúlon 1848-1900. (Pécs, 1957)

Engel Adolf:

- Baiersdorf Kristóf: A jánosi Engel családról. Adatok és kérdőjelek, I. rész. A családalapító, Jánosi Engel Adolf. In: Pécsi Szemle, 2009. nyár: 54–60. old.

- Dr. Krisztián Béla: Száz éve halt meg a komlói-mecseki szénbányászat megalapozója.

http://www.baranyanet.hu/magazin/2003_5/fokusz2.htm.

- Jánosi Engel Adolf: Életemből. (Pécs: Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, 2009). Az 1887-ben írt visszaemlékezés magyar fordítása mellett két élő leszármazott (a Franciaországban élő: Stein Anna és az Amerikai Egyesült Államokban élő: Engel Péter) írását; továbbá Csikós Ferenc, Jakab Józsefné, Krisztián Béla és Szirtes Gábor tanulmányait is közli a könyv sok korabeli fényképpel és az Engel család családfájával egyetemben.

- Kaposi Zoltán-Vörös István Károly: „Engel Adolf”. In: Romváry Ferenc (főszerk.): Pécs Lexikon I. kötet. (Pécs: Lexikon Kulturális Nonprofit Kft, 2010)

- Kovács János: Jánosi Engel Adolf és a komlói kőszénbányászat rövid története 1945-ig. In: Szirtes Béla szerk. Búcsúzik a mecseki szénbányászat. (Pécs: Pécsi Erőmű Rt., 2001)

- Kempelen Béla: Magyarországi zsidó és zsidó eredetű családok I. (Budapest, 1937)

- Lányi Beatrix: Gazdasági lehetőségek a dualizmus kori Magyarországon, Jánosi Engel Adolf életművének tükrében (Diplomamunka). (Budapest: Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2012).

- Schweitzer József: A Pécsi Izraelita Hitközség története. (Budapest: MIOK, 1966)

- Ujvári Péter szerk.: Zsidó lexikon. (Budapest, 1929) 227. old.

Herz (Hercz, Hertz) Zsigmond:

- Bányászati és Kohászati Lapok. 1903. július-december. 38. old.

- Gyüsi László: Királdi Herz Zsigmond a Mák (sic!) Rt. megalapítója.

<http://www.tktvkft.hu/tktv/2008/0912.pdf>. 2010-09-29.

- Kulcsár Emil: A TATABÁNYAI TURUL EMLÉKMŰ. In: KOMÁROM MEGYEI HONISMERETI FÜZET 1986. 24. old.

- Litschauer Lajos: A magyar általános kőszénbánya részvénytársaság alsó-galla-bánhidai barnaszénbányaműve. In: Bányászati és Kohászati Lapok. 1902. XXXV. évf. 2. sz. 17-25. old.; 3. sz. 33-42. old.; 4. sz. 49-56. old.; 5. sz. 79-87. old.

- Szabó László: Nem csak az ipar kenyere. A 100 éves tatabányai szénbányászat krónikája 1894-1994. (Tatabánya, 1994) 32. old.

- Ujvári Péter szerk.: Zsidó lexikon. (Budapest, 1929) 360. old.

Vida (Weil) Jenő Dávid:

- A Bank, 1928. 7. sz. és A Hitel, 1929. 7. sz.

- Itthon. 2008. április 18 – XIX. évfolyam 15. szám. címlap.

- Kovács Lajos: Megyei műhelyeink töprengésre készítő könyveiről. In: Új Forrás 39. évf. 6. sz. (2007. június)

használni az adatgyűjtéshez, de sok új adatot és összefüggést én tártam fel és ismertettem meg vele az érdeklődő nyilvánosságot.

- Néhány teológiai alapfogalom hagyományos zsidó megközelítései.

(kinyilatkoztatás, kiválasztottság)

A vallástudomány diszciplínái között található dogmatikának, amely a hit tartalmának mai érvényességét és az ezzel kapcsolatos kérdéseket tárgyalja, alapfogalmai között találjuk a kinyilatkoztatást. Szükségesnek véltem, hogy magyar nyelven, a zsidó hagyomány szempontjából körüljárjam és érthetően próbáljam megmagyarázni e kulcsfogalmat, a tradicionális zsidó irodalom segítségével, de a legújabb irodalmat is felhasználva.

- Magyar Életrajzi Lexikon.

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/>.

- MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉSI ALMANACH (1939-1944) 595. old.

- Ravasz Éva: Vida Jenő, a MÁK Rt. elnök-vezérigazgatója. In: Uő szerk.: Tatabánya a II. világháborúban. Dokumentumok és tanulmányok. Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára. (Tatabánya, 2006 - Tatabányai Levéltári Füzetek 9)

- Ujvári Péter szerk.: Zsidó lexikon. (Budapest, 1929) 949. old.

Chorin Ferenc:

- A szürke eminenciás: ifj. Chorin Ferenc

http://magyarzsido.hu/index.php?option=com_exhibition&view=detail&unit_id=2&id=21&Itemid=61&tmpl=de tailpage.

- Horthy Miklós titkos iratai. (Kossuth: Budapest, 1972.) 443-444. old.

- <http://old.hdke.hu/index.php?menu=0203&mgroup=1&app=info&page=main&artid=2153e99e863a1593f9f30fb5783f3e9a>

- Magyar Életrajzi Lexikon.

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC02469/02499.htm>.

- MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉSI ALMANACH (1939-1944) 598-599. old.

- Strasserné Chorin Daisy-Bán D. András: Az Andrássy úttól a Park Avenue-ig. Fejezetek Chorin Ferenc életéből 1879-1964. (Budapest: Osiris, 1999)

- Szita Szabolcs: A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége. A GYOSZ kiépítése és tevékenysége 1902-től 1948-ig. (Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége-h. n., 1996)

- Karsai László: Horthy Miklós (1868–1957). In: Beszélő, 2007. március, 12. évfolyam, 3. szám

<http://beszelo.c3.hu/cikkek/horthy-miklos-1868%E2%80%931957>.

Gál István:

- Bognár Istvánné: A lakótelep névadója: dr. Gál István. In: Itthon 2001. 22. sz. december 14. – XI. évf. 9. old.

- Cseh Teréz: A városépítő bányaigazgató.

http://www.regioregia.hu/index.php?hir_id=4411.

- Gál István. In: Bányászati és Kohászati lapok. Bányászat: 1980. 7. sz. 500-502. old.

- Magyar Életrajzi Lexikon.

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC04834/04921.htm>.

- Ravasz Éva: Gál István (1917-1979) Egy bányaigazgató portréja. (Tatabánya: Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány, 2004)

- Petrik József: Gál elvtárs, az intézmény.

<http://www.kemma.hu/helyi-ertek/velem-en/gal-elvtars-az-intezmeny-487527>.

Vas (Weinberger) Zoltán:

- Magyar Életrajzi Lexikon.

<http://mek.niif.hu/00300/00355/html/ABC16241/16525.htm>.

- ORSZÁGGYŰLÉSI ALMANACH 1947-1949. 447-448. old.

- Vas Zoltán: Betiltott könyvem. (szerk., előszót írta Veliky János. Budapest: Szabad Tér, 1990)

- Vas Zoltán: Akkori önmagunkról. (Budapest: Magvető, 1982)

- Vas Zoltán: Viszontagságos életem. (Budapest: Magvető, 1980)

A „kiválasztottság”, a zsidóság kiválasztottságának tudata és ténye sok vitának és értelmezésnek volt már tárgya. Kevésbé tudatosult azonban, hogy a zsidó nép kiválasztottsága kizárólag küldetést és azzal járó felelősséget, nem pedig többlet erényt vagy valamiféle érdemet jelent. Ezt kíséreltem megvilágítani és értelmezni írásban és konferenciákon.

E kettő alapfogalomnak nagy és szerteágazó (főként katolikus és protestáns részről) irodalma van, közöttük jól és kevésbé jól használhatóak, értelemszerűen bizonyos elfogultságot tükrözők is. Én főként a lábjegyzetben található írásokat, tanulmányokat, használtam fel publikációimhoz⁴³, előadásaimhoz.

- Családtörténelem (Engel család).

Egy XIX. századi, magyarországi születésű, önmagát egyértelműen zsidóként definiáló sikeres vállalkozó ember (Engel Adolf⁴⁴) és családtagjai, leszármazottai élettörténetének, geneológiájának egy részét írtam meg és tartottam a témában konferencia-előadásokat. A leszármazottak az Amerikai Egyesült Államokban, Angliában, Ausztriában,

⁴³ - Albo, Jozsef: Széfer háikárim I. fej. 13. In: Sirat, Colette: A zsidó filozófia a középkorban a kéziratos és nyomtatott szövegek alapján. (Budapest: Logos, 1999) 329. old.

- Blau Lajos: Izraél kiválasztása. In: Zsidók és a világkultúra. (Budapest: Múlt és Jövő, 1999) 121-161. old. - Eredeti megjelenése: Magyar-Zsidó Szemle – 1890

- Buber, M.: „Die Lehre und die Tat”. In: Der Jude und sein Judentum. Gesammelte Aufsätze und Reden. (Gerlingen, 1993) 656. old. In: Gábor György: Szináj és Jabne. (Budapest: József Műhely, 2005) 113. old.

- Geréby György: Vallásfilozófia.

http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszlet/index.php?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=21

- Halász Nátán: Zsidó hit- és erkölcsstan. (Budapest: Ifj. Nagel Ottó, 1889) 2-17. old.

- Havas Manó: Rendszeres zsidó vallás- és erkölcsstan. (Budapest: Schlesinger, 1934) 47-49. old.

- Krausz Sámuel: Rendszeres zsidó vallás- és erkölcsstan. (Budapest: Singer és Wolfner, 1895) 75-84. old.

- Neusner, Jacob: Understanding Rabbinic Judaism. From Talmudic to Modern Times. (New York: K'tav Publishing House, Inc. - Anti-Defamation League of B'nai B'rith, 1974)

- Novak, David: Natural Law in Judaism. (Cambridge: University Press, 1998)

- Schindler, Pesach ed.: Source Readings for Introduction to Jewish Law and Contemporary Issues. (Jerusalem: The Hebrew University, 1990)

- Scholem, Gershom: A messiás-eszme a zsidóságban ill. A hagyomány válsága a zsidó messianizmusban. In: A kabbala helye az európai szellem-történetben. Válogatott írások I. (Budapest: Atlantisz, 1995)

- Segal, Ben-Zion ed.: The Ten Commandments. As Reflected in Tradition and Literature Throughout the Ages. (The Perry Foundation for Biblical Research) (Jerusalem: Magnes Press, Hebrew University, 1985 – héber nyelvű)

- Seltmann Rezső (S. R.): Ujvári Péter (szerk.): Zsidó Lexikon (Budapest, 1929) vonatkozó szócikkek (479 és 936. old.)

- Revelation

<http://www.jewishencyclopedia.com/articles/12713-revelation>

- Shear-Yashuv, Aharon: Jewish Philosophers on Reason and Revelation.

<http://www.bu.edu/wcp/Papers/Reli/ReliShea.htm-2014.01.17>

- Strauss, Leo: Jewish Philosophy and the Crisis of Modernity: Essays and Lectures in Modern Jewish Thought (Sunny Series, Jewish Writings of Strauss 1997)

Strauss, Leo and Levinas, Emmanuel: Philosophy and the Politics of Revelation. (Cambridge University Press, 2006)

- Theology

<http://www.jewishencyclopedia.com/articles/14362-theology>

von Rad, G.: Az Ószövetség teológiája I-II. (Budapest: Osiris, 2007)

- רמב"ם: משנה תורה הלכות יסודי התורה פרק ח"

- מדרש עשרת הדברות - פרקי דרבי אליעזר - שמות רבה - ילקוט שמעוני - גמרא - משנה - תנ"ך.

⁴⁴ Engel Adolf: 1820/Pécs - 1903/Wien.

Franciaországban, Izraelben, Kanadában, Németországban, Olaszországban, valamint egy kevesen Magyarországon éltek és élnek; kiknek egy része római katolikussá, buddhistává, ateistává lett, és egy részük megmaradt ősei hitén, de már nem „Engel” családnéven. Úgy vélem, hogy a társadalmi-földrajzi mozgásokban a család domináns, és mozgatója az a feszültség, amely a családon és a társadalmi csoporton keresztül megélt valóságok szintjei között keletkezik. Ennek egyik oka, hogy a társadalmi folyamatok az egyes területeken és csoportokban mások, vagy nem egyszerre zajlanak. Az egymásnak meg nem felelő, gyakran egymással nehezen összebékíthető valóságélmények összeegyeztetésének szüksége az, ami választásokra kényszeríti a család tagjait, ugyanis a tágabb család, a családtörténet hely-, helyzet- és önmeghatározó⁴⁵. Egy zsidó eredetű család (Engel család) élettörténetének vizsgálatával és a tényadatok publikálásával ezt kívántam bizonyítani. Az Engel családról az utóbbi időben megjelent néhány publikáció⁴⁶, amelyet fel is használtam munkám során és azok segítségével, azokat szintetizálva jutottam újnak vélt megállapításokra.

⁴⁵ E témában, a teljesség igénye nélkül, a felhasznált írások:

- Bertaux, D.-Thomson, P. et al.: Pathways to Social Class. A Qualitative Approach to Social Mobility. (Oxford: Clarendon Press, 1997)
- Boreczky Ágnes: Családtörténeti mozaik. A mobilitás és a migráció elbeszélései. In: Századvég 2002. 1. szám (23. szám) 23-33. old.
- Boreczky Ágnes: Egy múlt – többféle jövő? Múlt és Jövő. In: 2001. 3 sz. 99-109. old.
- Bourdieu, P.: A kulturális örökség átadása. In: Ferge Sándorné-Józsa Péter-Szalai Sándor (szerk.): A műszaki haladás problémái. (Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1997)
- Burguiere, A.: A társadalmi változás: egy fogalom rövid története. In: Czoch Gábor-Sonkoly Gábor (szerk.): Társadalomtörténet másképp. A francia társadalomtörténet új útjai a kilencvenes években. (Debrecen: Csokonai, 1995) 89-105. old.
- Örkény Antal: Félúton. Megjegyzések a társadalmi mobilitás magyarországi kutatásának elmúlt két évtizedéről. Replika 1991. 1. sz. 14-24. old.

⁴⁶ Baiersdorf Kristóf: A jánosi Engel családról. Adatok és kérdőjelek, I. rész. A családalapító, Jánosi Engel Adolf. In: Pécsi Szemle, 2009. nyár: 54–60. old.

- Uő: A jánosi Engel családról. Adatok és kérdőjelek, II. rész. A második nemzedék, a gyermekek. In: Pécsi Szemle, 2009. ősz: 56–67. old.
- Uő: A jánosi Engel családról. Adatok és kérdőjelek, III. rész. A harmadik nemzedék, az unokák. In: Pécsi Szemle, 2009. tél: 72–87. old.
- Uő és Schweitzer Gábor szerk.: Isten nevében! Jánosi Engel Róbert Hadinaplója (1914-1917). (IDResearch Kft./Publikon, 2013)
- Gerő József (szerk.): A királyi könyvek. Az I. Ferencz József és IV. Károly király által 1867-től 1918-ig adományozott nemességek, főnemességek, előnevek és címek jegyzéke. (Budapest)
- Jánosi Engel Adolf családfája
<http://www.geni.com/family-tree/index/6000000011001088727>
- Jánosi Engel Adolf hagyatéki végzése. Baranya Megyei Levéltár: Pécs Árvaszékének iratai IV. 1406.b. 1127/1903.
- Jánosi Engel Adolf végrendelete(i). IV. 1409. b. Pécs Árvaszékének iratai. 1127/1911 [német nyelvről fordította: Dr. Kaufner Jenő].
- Hajzer Lajos: 150 évvel ezelőtt született Jánosi Engel József?. In: Pécsi Szemle, 2001. ősz: 52–53. old.
- Jánosi Engel Adolf: Életemből (Pécs: Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, 2009)
- Kempelen Béla: Magyar zsidó családok I. kötet, Budapest, 1939)
- Uő: Magyarországi zsidó és zsidó eredetű családok I., Budapest.
- Krisztián Béla, Száz éve halt meg a komlói-mecseki szénbányászat megalapozója
http://www.baranyanet.hu/magazin/2003_5/fokusz2.htm.

- Az Egyenlőség⁴⁷ folyóirat 1896. évi írásában a millennium⁴⁸ és Herzl „zsidó állama”.

Az 1896-os év a millennium, a magyar honfoglalás ezer éves évfordulójának az ünnepe volt, és egyben a politikai cionizmus kezdetének, a magyarországi születésű Theodor Herzl⁴⁹: Der Judenstaat (A zsidó állam) című írása megjelenésének az éve volt.

-
- Lányi Beatrix: Gazdasági lehetőségek a dualizmus kori Magyarországon, Jánosi Engel Adolf életművének tükrében (Diplomamunka) (Budapest: Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2012)
 - Lenkei Henrik: „A jánosi Engel-család. Jánosi Engel Adolf születésének 110-ik évfordulója alkalmából”. In: Múlt és Jövő, 1930. február/2: 62–68 [az OMIKE 1930. január 20-iki kulturestjén felolvasott tanulmány]
 - Mitzki Ervin (szerk.): A Pécsi Izraelita Hitközség története /Rövid áttekintés/ (Pécs: Pécsi Izraelita Hitközség „Hagyomány Szociális Alapítvány”, 2009)
 - Kaposi Zoltán-Vörös István Károly: Engel Adolf. In: Romváry Ferenc (főszerk.): Pécs Lexikon I. kötet. (Pécs: Lexikon Kulturális Nonprofit Kft, 2010)
 - Schweitzer József: A Pécsi Izraelita Hitközség története. (Budapest: MIOK, 1966).
 - Takács István: Jánosi Engel Adolf. (Pécs: Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Rt., 1899)
 - Ujvári Péter (szerk.): Zsidó lexikon. (Budapest: A Zsidó Lexikon kiadása, 1929) 227. old.
 - Weisz Gábor: A Pécsi Izraelita Hitközség monográfiája. (Pécs: Pécsi Izraelita Hitközség előljárósága, 1929)

⁴⁷ A folyóiratot 1882 november 5 és 1938 december 28 között adták ki. 1919 április 12 és 1919. szeptember 11 között szünetelt a kiadása. 52 éven át a „Szabolcsiak” (Szabolcsi Miksa és a fia: Lajos) voltak szerkesztői, arculatának meghatározói. Az „Egyenlőség”-et az antiszemitizmus elleni harc hívta életre. Az emancipációért folytatott küzdelem zászlóshajója volt, végül az antiszemitizmus túlsúlya végzett vele az első zsidó törvény meghozatalának évében, 1938-ban. E törvény az 1938. évi XV. törvénycikk: „A társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról”. A jogszabályt a Darányi-kormány készítette elő és Imrédy Béla miniszterelnöksége alatt fogadta el az országgyűlés, amely 1938. május 29-én lépett hatályba, miután Horthy Miklós aláírta azt. Lásd: Ladányi Andor: Az első zsidótörvény megszületése. In: Múlt és Jövő, 2010/2. szám 102-121. old.

⁴⁸ Néhány írás, amelyet felhasználtam:

- A honalapítás ezeréves évfordulója. In: Budapesti Negyed 4. évf. 1. (11.) szám (1996. tavasz)
 - EZREDÉVES EMLÉKÜNNEP. In: Pallas Nagy Lexikona XII. köt. 670. old. levő Millennium cikkhez
 - Kövály László: A millennium lefolyásának története és a millenáris emlékkalkotások. (Budapest: Athenaeum, 1897)
 - Szmollény Nándor-Liptay Károly: Magyarország ezredik éve. (Budapest, 1896)
 - Zichy Herman és Deresty Gy. M.: Magyar zsidók a millenniumon. (Budapest, 1896). A kötet fontosabb írásai: S. M.: Zsidóvallású magyarok; Acsády Ignác: A magyar zsidók kétszáz évvel ezelőtt; GELLÉRI Miksa: Zsidók a magyar közgazdasági életben; Zsidó-magyar tudósok; Silberstein-Ötvös Adolf: A zsidó nép és plasztika; Zsidó-magyarok a törvényhozásban; Szabolcsi Miksa: A pesti izraelita nagyhitközségről; Arcképcsarnok.
 - 110 éve ünnepelték a magyar honfoglalás millenniumát
- <http://www.mult-kor.hu/cikk.php?id=13905&pIdx=1>

⁴⁹ Néhány írás, amelyet felhasználtam:

- Avineri, S.: (1994): A modern cionizmus kialakulása [The Formation of Modern Zionism]. (Budapest: Századvég, 1994)
- Blumenthal, E. P.: Diener am Licht. Eine Biographie Theodor Herzls. (Frankfurt/Main: Europäische Verlagsanstalt, 1977)
- Elon, Amos: Herzl. (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1993)
- Falk, Avner: Herzl, King of the Jews: A Psychoanalytic Biography of Theodor Herzl. (Washington: University Press of America, 1993)
- Halász Zoltán: Herzl. (Budapest: Magyar Világ, 1995)
- Heller Ágnes: Herzl Tivadar 150 éves. In: Múlt és Jövő 2010. 1. szám 25-33. old.
- <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/biography/Herzl.html>
- <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/264012/Theodor-Herzl>
- <http://www.herzl.org.il/Hebrew/>
- Novák Attila: Theodor Herzl. (Budapest: Vince, 2002)
- Patai József: Herzl. (Budapest: Pro Palesztina, 1932)
- Pietsch, W.: Hatam Szofertól Theodor Herzlig, az orthodoxia és a korai cionizmus viszonya a XIX. századi Magyar Királyságban. In: Múlt és Jövő, 1998. 2–3. 11-20. old.
- Schweitzer, G.: Miért nem kellett Herzl a magyar zsidóknak? In: Budapesti Negyed 4. 1994/2.

A millennium és *A zsidó állam* megjelenésének véletlen időbeli egybeesése, a „testvériesülést” jelentő millennium és ellenpontként a politikai cionizmus színre lépése a magyarországi zsidóság akkor még lehetséges különböző útjait és az útelágazásokat jelölik. Az *Egyenlőség* és főként a neológiához⁵⁰ tartozó olvasótábor, az asszimilációt preferálta és annak létjogosultságát kívánta bizonyítani, nem pártolta a többes identitást és a kulturális különbözőséget, hanem inkább egyneműséget akart, jogbővítés, jogegyenlőség útján. Írásaival és szellemiségével sokat tett, hogy a remélt integrativitás valamikori eljövetelekor még legyen mit integrálni. Theodor Herzl *Der Judenstaat (A zsidó állam)* című röpiratában, brosúrájában, „nagyszabású víziójában”, alap gondolatként leszögezi, hogy a zsidóság asszimilációja nem járható út⁵¹, az nem lehet megoldás a zsidóság problémáira.

A magyarországi zsidóság döntő többsége, és itt nem csak a neológ zsidóságot értem alatta⁵², egyértelműen a *Der Judenstaat*-ban megfogalmazott gondolatok ellen foglalt állást, mert ők zsidó vallású magyarként nem érezték készletetést egy önálló zsidó állam megalapításában való közreműködésre. Ennek az egyértelmű elutasításnak az okai között kétségkívül az a meggyőződés bújt meg a háttérben, hogy a sikeresen beilleszkedő, önmagát zsidó vallású magyarként definiáló zsidóság a cionista eszmék és program zászlóbontásával veszélyeztetve látta már megszerzett pozícióját a magyar társadalmon belül. E konkrét témához egészében

⁵⁰ Az 1868-69. évi egyetemes gyűlés után (eredményeképpen!?) három ágra bomlott a magyarországi zsidóság. A kongresszusi (neológ), az ortodox és a „status quo ante” alapon álló hitközségekre. Az ország gazdasági és kulturális életében, a fejlődés kibontakoztatásában jelentős részt vállaló fővárosi, nagyvárosi és városi zsidóság a megújított, a magyar társadalom felé nyitottabb kongresszusi (neológ) alapokon állt.

A témához néhány, felhasznált irodalom:

- Béri-Lichthner János: Együttélés. A zsidóság szerepe Magyarország legújabb kori történetében 1790-1918. (Budapest: Argumentum, 1995)
- Gonda László: A zsidóság Magyarországon. (Budapest: Századvég, 1992)
- Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. (Budapest: Osiris, 2001)
- Haraszti György: A magyarországi zsidóság rövid története a kezdetektől az ortodoxia és neológia szétválásáig. PHD disszertáció. (Kézirat: OR-ZSE, 2004)
- Karády Viktor: Zsidóság, modernizáció, polgárosodás. Tanulmányok. (Budapest: Cserépfalvi, 1997)
- Katz, Jákov: Végzetes szakadás. Az ortodoxia kiválása a zsidó hitközségekből Magyarországon és Németországban. (Budapest: Múlt és Jövő, 1999)
- Katzburg, Nathaniel: Fejezetek az újkori zsidó történelemből Magyarországon. (Budapest: MTA Judaisztikai Kutatócsoport – Osiris, 1999)
- Uő: The Jewish Congress of Hungary, 1868–1869. In: Hungarian–Jewish Studies. Ed. R. L. Braham. (New York, 1969) vol. 2. 1-33. old.
- McCagg, William O.: Zsidóság a Habsburg Birodalomban 1670-1918. (Budapest: Cserépfalvi, 1992)
- Pietsch, Walter: Reform és ortodoxia. A magyar zsidóság belépése a modern világba. (Budapest: Múlt és Jövő, 1999)
- Ungvári Tamás: Ahasvérus és Shylock. A „zsidókérdés Magyarországon”. (Budapest: Akadémiai, 1999)

⁵¹ Patai József Herzl monográfiájában írja, hogy Herzl fiatal korában még a konvertálást tartotta járható, sőt kívánatos útnak a zsidóság számára: „Kihallgatást kérne a pápától és megkötné vele a zsidó világbékét. Az összes zsidók egy napon áttérnének a katolikus vallásra, nem lopva, nem szégyenkezve, mint eddig egyesek tették, hanem nyíltan, ünnepélyesen, az összes harangok zúgása mellett.” -Patai József: Herzl. (Budapest: Pro Palesztina, 1932) p. 60.

⁵² Az ortodoxia más okokból is elutasította a cionista gondolatot, míg a status quo ante zsidósághoz tartozók többsége is az elutasítás mellett foglalt állást.

senki, egy részéhez Prepuk Anikón⁵³ kívül más nem szólt hozzá érdemben. Az *Egyenlőség* folyóirat, a millennium és Herzl *Der Judenstaat*-jához már nagyon sokan, de más nézőpontból, részenként és más koncepcióval. A téma kutatásához felhasználtam Prepuk Anikó említett írását és hivatkozásait, a lábjegyzetben felsoroltakat, de azokat is csak saját koncepciómnak megfelelően.

- Zsidó folklór.

(Néhány, jelentősebbnek vélt téma: a Magyar Zsidó Szemle néprajzi írásairól, írásaiból; Scheiber Sándor⁵⁴-Pfeiffer Izsák⁵⁵ és a zsidó folklór; Kohlbach Bertalan⁵⁶ és a zsidó folklór; angyalok és démonok az ókori zsidó irodalomban: a Talmudban és a midrásokban; etnomedicina az ókori zsidó irodalomban (Talmud és a midrások); angyalok, démonok, a kéz ujjai és körmei a zsidó néphitben; a zsidóság böjtjei, mint kollektív történelmi emlékeztető napok; temetés és gyász a közelmúlt ásenáz tradíciókat követő magyarországi zsidóságánál; a zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége; Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai; egy XIX. századi eredetű kámeáról; zsidó néprajzi vonatkozások Mózes II. könyvéből)

Az egyik ismert amerikai szótár így kezdi folklórra vonatkozó szócikkét: „Valamilyen nép vagy csoport által szóban és megfontolás nélkül (unreflectively) megőrzött szokások, hiedelmek, táncok, énekek, mesék vagy mondások.”⁵⁷

Egy olyan sokrétű, országonként, területenként, kultúrákként sokszínűséget mutató, mégis konstans és szilárd közös pontokon nyugvó kultúra, mint a zsidó kultúra és vele együtt a zsidó folklór megismerése, megértése elképzelhetetlen a vallás, a nyelvek, a történelem, az irodalom megfelelő területeinek vizsgálata nélkül. A zsidó néprajzot csak interdiszciplinárisan lehet megközelíteni, amely azt jelenti, hogy vizsgálatához a néprajz ismerete elégtelen, és önmagában a hebraisztika-judaisztika ismerete is kevés. Többek között szükséges hozzá: Szentírás-tudomány; rabbinikus tudományok; mitológia; a zsidóság történelme; az irodalom és a zsidóság irodalma; a befogadó népek nyelve (túl az „alapnyelveken”: héber, arámi és a jiddisen), folklórja, irodalma, vallása, zenéje, kultúrája stb. Hely hiányában nem idézem a szakirodalmi előzményeket csak néhány olyan forrást, amelyre írásaim során hivatkoztam⁵⁸.

⁵³ Prepuk Anikó: A zsidóság a Millenniumon. In: SZÁZADVÉG Új folyam 17: (3) 89-117. old.

⁵⁴ Scheiber Sándor: 1913/Budapest - 1995/Budapest.

⁵⁵ Pfeiffer Izsák (Izidor): 1884/Ács - 1945/Dachau.

⁵⁶ Kohlbach Bertalan (Bernát): 1866/Liptószentmiklós - 1944/Budapest

⁵⁷ Webster's Third New International Dictionary of the English Language. (Springfield, Massachusetts: G. and C. Merriam Co., 1981)

⁵⁸ A Magyar Zsidó Szemle néprajzi írásairól, írásaiból:

- Balassa József: A magyar zsidóság néprajza. In: MZsSz XVII. évf. - 1900. 8 old.

- Blau Lajos: Tájékoztató. In: MZsSz XVIII. évf. - 1901. 147-148 old.

-
- Feigl L. H.: Zsidó szokások eredete és magyarázata. In: MZsSz XLIV. évf. - 1924. 193. o.
 - Galambos (Gruber) Ferenc⁵⁸ bibliográfus által 1957-ben összeállított „A MAGYAR ZSIDÓ SZEMLE írói és írásai 1884-1948” című repertórium, amely az Országos Széchenyi Könyvtár Hírlaptárában és (másolatban) az OR-ZSE Könyvtárában is megtalálható, a „39. Néprajz. Folklor” címszó alatt.
 - Marmorstein, A.: Egyptian mythology and babilonian magie in Bible and Talmud – 1937. 309-327. old.
 - Patai R.: Some hebrew sea legende – 1937. 328-333. old.
 - Scheiber, Alexander: Studien zur Jüdischen Folklore (Hildesheim-New York, 1975)
- Scheiber Sándor-Pfeiffer Izsák és a zsidó folklor:
- Buber, M.: Száz chászid történet. Fordította, Martin Buber életrajzával és jegyzetekkel ellátta: Pfeiffer Izsák. (Budapest: Magyar Zsidók Pro Palesztina Szövetsége, 1943)
 - Dr. Löwinger Sámuel ed.: Tanulmányok a zsidó tudomány köréből Dr. Guttmann Mihály emlékére I. (Budapest, 1946)
 - Pfeiffer Izsák: Az áldozatok jelentőségének történetéről a héber irodalomban. Bölcsészeti doktori értekezésül. Pápa - 1911. 79 oldal.
 - Uő: Élijáhu hánávi. In: Mult és Jövő 1918. év 47-52. old.
 - Uő: A széder-esti Haggádá-könyv analysiséhez. In: Alexander Scheiber ed.: JUBILEE VOLUME IN HONOUR OF PROF. BERNHARD HELLER ON THE OCCASION OF THE HIS SEVENTHIETH BIRTHDAY. (Budapest, 1941)
 - Uő: Sovasz a zsidó történeti tudatban. In: Magyar Izrael. Az Országos Rabbiegyesület félévi értesítője. Összeállították: Dr. Groszmann Zsigmond-Dr. Hevesi Ferenc-Dr. Kálmán Ödön. Budapest - 5704. május. 19-24. old.
 - Uő: A próféták és a halácha. In: Dr. Löwinger Sámuel ed.: Tanulmányok a zsidó tudomány köréből Dr. Guttmann Mihály emlékére I. (Budapest, 1946) 333-354. old.
 - Scheiber Sándor szerk.: Pfeiffer Izsák emléke. (Budapest: Neuwald Illés utóda-nyomda, 1949)
 - Scheiber Sándor: Pfeiffer Izsák és a zsidó néprajz. In: Scheiber Sándor: Folklor és tárgytörténet. (Teljes kiadás) (Budapest: Makkabi, 1996) 391-399. old.
 - Scheiber, Alexander ed.: JUBILEE VOLUME IN HONOUR OF PROF. BERNHARD HELLER ON THE OCCASION OF THE HIS SEVENTHIETH BIRTHDAY. (Budapest, 1941)
 - Schweitzer József: A Pécsi Izraelita Hitközség története. (Budapest: MIOK, 1966) 90-92. old.
- Kohlbach Bertalan és a zsidó folklor:
- Lásd „Kohlbach Bertalan zsidó néprajzi munkássága” címszót!
- Angyalok és démonok az ókori zsidó irodalomban: a Talmudban és a midrásokban:
- Blau Lajos: Babona, varázslás és a szellemekben való hit. In: Az ózsidó bűvészet. (Budapest: Gabbiano Print Bt., 2006) 1-14. old.
 - Uő: Zsidó angyaltan. In Magyar-Zsidó Szemle. XVIII. évfolyam - 1901. 39-43; 120-136 és 269-274. old.
 - Koch, K.: Monotheismus und Agelologie. In Dietrich, W.-Klopfstein, M. A. (szerk.): Ein Gott allein? (Freiburg., 1994) 565-581.
 - Kohlbach Bertalan: Tűz és fény. Adatok a zsidó néprajzhoz - 3. Az angyalok. In: Dr. Kohlbach Bertalan: A zsidó néprajzról. (Budapest: Gabbiano Print Kft., 2007) /Magyar Zsidó Tudományok 4. kötet/ 132-133.
 - Kohut, A.: Jüdische Angelologie und Daemonologie in ihrer Abhängigkeit vom Parsismus. (Leipzig, 1866)
 - Langton, E.: Essentials of Demonology: A Study of Jewish and Christian Doctrine. (1949)
 - Uő: The Ministries of the Angelic Powers according to the Old Testament and Later Jewish Literature. (London, 1937)
 - Marmorstein, A.: Angels in the Talmud and Midrash. In Encyclopaedia Judaica /CD/. (Jerusalem: Judaica Multimedia Ltd., 1997)
 - Trachtenberg, J.: Jewish Magic and Superstition. (1934)
 - Rabinowitz, L. I.: Demons in the Talmud. In Encyclopaedia Judaica /CD/. (Jerusalem: Judaica Multimedia Ltd., 1997)
 - Scher Tibor: Az ártó szellemek a Bibliában és a talmudi irodalomban. /Bölcsészeti doktori értekezés/ (Budapest: Spitzer Aladár Könyvnyomdája, 1936)
 - von Rad, G. 2000: Az Ószövetség teológiája I. (Budapest: Osiris Kiadó, 2007)
 - משה - תנ"ך - גמרא - משנה - תנ"ך - מדרשים - szövegeinek forrása:
- Tanach Plus - Your Digital Library /CD/. New York: T.E.S.
- Etnomedicina az ókori zsidó irodalomban (Talmud és a midrások):
- Baumgarten A. I.: Miracles and Halakhah in Rabbinic Judaism. In: Jewish Quarterly Review 73 (1982/3)
 - Blau Lajos: Az ózsidó bűvészet (Das altjüdische Zauberwesen). In: A Budapesti Országos Rabbiképző Intézet Értesítője az 1897/8-iki tanévről. (Budapest, 1898) Új, reprint kiadása: Az ózsidó bűvészet. (Budapest: Gabbiano Print Bt., 2006)

- Fishbane M.: Aspects of Jewish Magic in the Ancient Rabbinic Period. In: Perspectives in Jewish Learning. Ed. N. Stampfer (Chicago, 1979) vol. 2.
- Schaefer P.: Magic and Religion in Ancient Judaism. In: Envisioning Magic (eds. P. Schaefer & H.G. Kippenberg. (Leiden, 1997)
- A Tanah, Talmud és a midrások szövegeinek forrása:
Tanach Plus - Your Digital Library /CD/. New York: T.E.S. és a Chavruta Lalomed. Version 2.0 /CD/. Bar-Ilan University.
- Angyalok, démonok, a kéz ujjai és körmei a zsidó néphitben:
- A Babilóniai Talmud (תלמוד בבלי) szövegeinek forrása:
<http://kodesh.snunit.k12.il/b/1/10.htm>
- A Jeruzsálemi Talmud (תלמוד ירושלמי) szövegeinek forrása:
<http://www.mechon-mamre.org/b/r/r0.htm>
- A Sulhán áruh (שולחן ערוך) szövegének forrása:
<http://www.hebrewbooks.org/9729>
- A Tanah (תנ"ך) és a midrásgyűjtemények szövegeinek forrása:
Tanach Plus - Your Digital Library /CD/ (New York: T.E.S.)
- A Zóhár (מדרש הזוהר) szövegeinek forrása:
<http://www.hebrewbooks.org/38591>
- Blau Lajos: Babona, varázslás és a szellemekben való hit. In: Az ózsidó bűvészet. (Budapest: Gabbiano Print Bt., 2005) 6. és 10. old.
- Uő: Zsidó angyaltan. In: Magyar-Zsidó Szemle. XVIII. évfolyam - 1901. 39. old.
- Herrmann Antal: A köröm a néphitben. In: Ethnographia 1893. év 118. szám. 117. old.
- Kohlbach Bertalan: A zsidó néprajzról. (Budapest: Gabbiano Print Kft., 2007) /Magyar Zsidó Tudományok 4. kötet/ 182. és 183. old.
- Löw L.: Die Finger. In: Literatur und Folklore der Juden. Kaufmann-Gedenbuch. (Breslau, 1900) 83. old.
- Magyar Néprajzi Lexikon szócikkei
<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/>
- Nagy József: Falusi zsidó-élet Vas megyében (sic). In: IMIT Évkönyv 1904. 184. old.
- Vadász Ede: Zsidó szokások, közmondások és szólások. In: MZsSz XXIII. évf. - 1906. 167. old.
- A zsidóság börtjei, mint kollektív történelmi emlékezetű napok:
- FASTING AND FAST DAYS. In: Encyclopaedia Judaica /CD/ (1997)
- Freiburger, M. S.: Das Fasten im alten Israel. (Würzburg: Univ., Diss., 1927)
- Ganzfried, Slomo: A Sulchan aruch kivonata (reprint: Budapest: MIOK, 1988)
- Gerlitz, P.: Zeitschrift für Religions- und Geistesgeschichte 7 (2):116-126 (1955)
- Jólesz Károly: Zsidó hitéleti kislexikon (Budapest: MIOK, 1985)
- Judaic Classics Library - Version 2.2 /CD/ (2001)
- Kálmán Ödön: A gyászruha színe a zsidóknál. In: IMIT Évkönyv 1937 (Budapest)
- Lau, I. M.: A zsidó élet törvényei. (Tel-Aviv, 1994)
- Szécsi József: Imádság böjtrel - Tóbiás 12,8. In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2005.
- Tanach Plus - Your Digital Library /CD/
- Temetés és gyász a közelmúlt áskénáz tradíciókat követő magyarországi zsidóságánál:
- Bálint Sándor: A parasztélet rendje. In: Bartucz Lajos szerk. A magyar nép. (Budapest: Singer és Wolfner, 1943)
- Ganzfried, Slomo: A Sulchan aruch kivonata III. kötet. Családi törvények. (Budapest: MIOK, 1988) 1011-1098. old. (Első, magyar nyelvű kiadása: Várpalota, 1934.)
- Halász Nátán: A kegyelet forrása. (Budapest: Márkus Samu Könyvnyomdája, 1902)
- Vajda László: Kövek a síron. In: IMIT Évkönyv 1948 (Budapest) 209-241. old.
- 1999. הברותא ללומד - /CD/ אוניברסיטת בר אילן: רמת-גן
- ספר מענה לשון - Máne lóson – Imák az elhunytak sírjaikon magyar fordítással. (Wien: Schlesinger József Könyvkereskedése, 1902)
- A zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége:
- 1999. הברותא ללומד - /CD/ אוניברסיטת בר אילן: רמת-גן
- Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai:
- 1999. הברותא ללומד - /CD/ אוניברסיטת בר אילן: רמת-גן
- Egy XIX. századi eredetű kámeáról:
- Goldberger Izidor dr.: Csodarabbik és chászidok. Teitelbaum Mózes 1760-1841. In: Szombati Újság 1906. február 16.
- Groszmann Zsigmond dr.: Kossuth Lajos és a rabbi áldás. In: Egyenlőség. 1936. június 18.
- Grünwald Lipót: A chaszidizmus története Magyarországon V. In: Egyenlőség. 1918. november 23.
- Uő: A chaszidizmus története Magyarországon VI. In: Egyenlőség. 1918. december 14.

-
- SCH-LI-: Teitelbaum Mózes, a „Jiszmach Mose” szerzőjének életrajza. Zsidó Újság. 1926. július 9.
 - Szász Méir: Sátoraljaújhely és Zemplén vármegye zsidóságának története. (Toronto: Memorial Book Comittee, 1986)
 - Tanach Plus - Your Digital Library /CD/
- Zsidó néprajzi vonatkozások Mózes II. könyvéből:
- Johannis Buxtorfii patris Synagoga judaica, das ist Judenschule
http://books.google.hu/books/about/Johannis_Buxtorfii_patris_Synagoga_judai.html?id=xrnjtgAACAAJ&redir_esc=y
 - Löw L.: Die Finger. In: Literatur und Folklore der Juden. Kaufmann-Gedenbuch. (Breslau, 1900)
 - Magyar Néprajzi Lexikon szócikkei
<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/>
 - Vadász Ede: Zsidó szokások, közmondások és szólamok. In: MZsSz XXIII. évf. - 1906.
 - Zunz, Leopold: Die synagogale Poesie des Mittelalters (1855)
 - קהלת רבה - פסיקתא דרב כהנא - מכילתא - מדרש תנחומא - פרקי דרבי אליעזר - שמות רבה - ילקוט שמעוני - גמרא - משנה - תנ"ך - מסכתות קטנות - ספר הזהר - מסכתות קטנות releváns részei.

II. Az új tudományos eredmények

- Kohlbach Bertalan zsidó néprajzi munkássága.

Publikációk:

- Kohlbach Bertalan, a folklorista.

In: MAGYAR-ZSIDÓ SZEMLE. Új folyam, 2. szám, 2005.

MTA – OR-ZSE Zsidó Vallástudományi Kutatócsoport és az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával - ISSN 1786-3716.

189-212. oldalak.

- Kohlbach Bertalan, a folklorista.

In: Dr. Kohlbach Bertalan: A zsidó néprajzról.

(Gabbiano Print Kft., 2007 - Magyar Zsidó Tudományok 4. kötet - ISBN 978-963-87044-2-9)

7-32. oldalak.

- Kohlbach Bertalan, a folklorista rabbi és a zsidó néprajz.

In: ETHNOGRAPHIA. A Magyar Néprajzi Társaság folyóirata.

118. évfolyam 2007/2-3. szám - ISSN 0014-1798.

271-295. oldalak.

- Egy rabbi találkozása a zsidó néprajzzal (Kohlbach Bertalan).

In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2009.

(Gondolat Kiadó - Keresztény-Zsidó Társaság, Budapest 2009 - ISSN 1785-9581)

210-223. oldalak.

- A rabbi és a zsidó néprajz (Kohlbach Bertalan).

In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében 8. Konferencia Balatonfüreden 2009. október 1-3.

(Laczkó Dezső Múzeum – Veszprém, 2013 - ISBN 978 963 9938 07 6)

346-358. oldalak.

Konferencia-előadások:

- "A Magyar Tudomány Napja 2004 – „Méltatlanul elfeledve...” c. tudományos konferencián előadás tartása "Kohlbach Bertalan, a folklorista" címmel - 2004. 11. 24.

- Előadás tartása az ADVENTISTA-KERESZTÉNY-ZSIDÓ TEOLÓGIAI NAP-on „Kohlbach Bertalan és a zsidó néprajz” címmel - 2005. 09. 26.

- A "Népi vallásosság a Kárpát-medencében 8." c. tudományos konferencián, Balatonfüreden előadás tartása "A rabbi és a zsidó néprajz (Kohlbach Bertalan)" címmel - 2009. 10. 02.

- Az Országos Rabbiképző Intézet első négy vezetőjének (Bloch Mózes, Bacher Vilmos, Blau Lajos és Guttmann Mihály) szerepe a neológ rabbiképzésben, műveik, hatásuk és jelentőségük.

Publikációk:

- A Szentírás oktatása a Rabbiképző múltjában és jelenében.

In: OR-ZSE Évkönyv 2001 – 2003.

(Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem, Budapest, 2003 - ISSN 1785-0150)

35-48. oldalak.

- A magyarországi zsidó tudomány nagyjai-atyjai: Néhány mondat a Rabbiképző első három rektoráról (Bloch, Bacher, Blau).

In: MAGYAR-ZSIDÓ SZEMLE. Új folyam, 3. szám, 2006.

(MTA – OR-ZSE Zsidó Vallástudományi Kutatócsoport és az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem - ISSN 1786-3716)

91-103 oldalak.

- „Négy oszlop...” Az Országos Rabbiképző Intézet első négy rektora.

In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2008.

(Dálnoki Média Kft, Budapest 2008 - ISSN 1785-9581)

207-224. oldalak.

- A szentírástudomány (biblikum) oktatása az Országos Rabbiképző Intézet első 50 évében.

In: GERUNDIUM - Egyetemtörténeti Közlemények. MMXI vol. II. nr. 1-2. (2012)

108-124. oldalak.

http://gerundium.lib.unideb.hu/index.php?oldal=cikkadatok&folyoirat_szam=MMXI+vol.+II.+nr.+1-2&cikk_id=154

- Bevezetés.

In: Dr. Bacher Vilmos: A babylóniai amórák agádája.

(Gabbiano Print Kft., 2007 - Magyar Zsidó Tudományok 3. kötet - ISBN 978-963-87044-4-3)

5-12. oldalak.

- Bacher Vilmos, a Wissenschaft des Judentums egyik „importálója.

In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2012.

Keresztény - Zsidó Társaság, Budapest, 2013 - ISSN 1785-9581)

240-254. oldalak.

- Bevezetés.

In: Dr. Blau Lajos: A Talmudról.

(Gabbiano Print Kft., 2006 - ISBN 963 229 151 4)

7-12. oldalak.

- Megközelítések - Blau Lajos: Az ózsidó bűvészet.

Élet és Tudomány LXII. évf. 15. szám, 2007. április 13. - ISSN 0013-6077

466-67. o.

- Bevezetés. (Bloch Mózes)

In: Bloch Mózes-Dr. Guttmann Mihály: A háláháról.

(Gabbiano Print Kft., 2009 - Magyar Zsidó Tudományok 5. kötet - ISBN 978 963 87804 2 3)

95-99. oldalak.

- Bevezetés. (Guttmann Mihály)

In: Bloch Mózes-Dr. Guttmann Mihály: A háláháról.

(Gabbiano Print Kft., 2009 - Magyar Zsidó Tudományok 5. kötet - ISBN 978 963 87804 2 3)

3-6. oldalak.

Konferencia-előadások:

-A pápai Református Teológiai Akadémián a "Héber Biblia kutatása Magyarországon" c. konferencián előadás tartása "...kérdősködjetek az ősi ösvények felől, melyik a jónak útja, és azon járjatok..." ("...וּשְׁאַלְוּ לַתְּבוּת עוֹלָם אִי-זֶה דֶּרֶךְ הַטּוֹב וְלִכּוּ-בָהּ...") - Jeremiás VI,16. — Az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Szentírás- és Talmudtudományi Tanszékének történetéről" címmel - 2001. 11. 18.

- Előadás tartása a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola és az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem együttműködési szerződésének ünnepélyes aláírásán és az alkalom tiszteletére rendezett tudományos ülészen Szegeden, "...kérdősködjetek az ősi ösvények felől..." - Az Országos Rabbiképző Intézet történetének első feléből" címmel - 2011. 03. 22.

- "A Magyar Tudomány Napja 2002 – Zsidó oktatás, nevelés – 125 éves az Országos Rabbiképző Intézet" c. tudományos konferencián előadás tartása "A Szentírás oktatása a Rabbiképző múltjában és jelenében" címmel - 2002. 12. 18.

- „Akik sokakat igazságra vezettek!” A Ráday Gyűjtemény és a Keresztény-Zsidó Társaság előadássorozatának keretében előadás tartása „Bacher Vilmos, a Wissenschaft des Judentums magyarországi „importálója”” címmel a Ráday Könyvtárban - 2012.05.15.

- Zsidók részvétele a magyarországi kőszénbányászatban

(elkezdők, építők, kiteljesítők és felvirágoztatók)

Publikációk:

- Kohn, a bányász

(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2012 - ISBN 978 963 89322 8 0)

78 oldal

- A Pécsről indult Engelekről – „Angyalokról”.

In: „A szívnek van két rekesze”.

Tanulmánykötet prof. Dr. Schweitzer József tiszteletére 90. születésnapja alkalmából.

Studia Hebraica Hungarica II. MTA Judaisztikai Kutatócsoport Értesítő 19.

(L'Harmattan – Magyar Hebraisztikai Társaság, 2012 - ISBN 978 963 236 608 1; ISSN 2061 1781 és ISSN 0239 1007)

487-503. oldalak

- Egy "angyal" egykor és ma - Az Engel család felemelkedése, nagysága és ...

In: HÁCOFE. AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ-ZSIDÓ EGYETEM VALLÁSTUDOMÁNYI FOLYÓIRATA. 4. Tematikus szám: MMXII Vol I. Nr. 1.

HU ISSN 2062-140X (Online)

<http://rabbi.hu/hacofe/vol4/olah-angyalcsalad-zsidocsalad2012.htm>

Konferencia-előadások:

- Író-olvasó találkozó Tatabányán, a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban „Kohn, a bányász” című könyvecském bemutatója apropóján - 2013. 02. 18.

- Előadás tartása az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében. - Kohn, a bányász - 2013. 03. 11.

- Előadás tartása az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Zsidó Vallástudományi Kutatócsoport és a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola – SZTE Bálint Sándor Valláskutató Intézete által rendezett „A család egykor és ma” konferencián „Egy "angyal" egykor és ma - Az Engel-család felemelkedése, nagysága és...” címmel - 2012. 04. 25.

- Néhány teológiai alapfogalom hagyományos zsidó megközelítései.

(kinyilatkoztatás, kiválasztottság)

Publikációk:

- A kinyilatkoztatás és a kiválasztottság / compact disc - Párhuzamos beszédek II.

In: Kinyilatkoztatás és a kiválasztottság 42' (Jezsuita Stúdió – Párbeszéd Háza)

- A kinyilatkoztatásról és a zsidóság választottságáról.

In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2011. Keresztény - Zsidó Társaság, Budapest 2012.

- ISSN 1785-9581

189-205. oldalak.

- A két lábon álló egy lábon állóról – a zsidóság törvényértelmezéséről.

In: Terézvárosi Vallásközi Évkönyv 2013. Avilai Nagy Szent Teréz Templom és Keresztény Zsidó Társaság, Budapest, 2013.

69-74. o.

Konferencia-előadások:

- A „Páli intelmek - teória és praxis – Terézvárosi Biblikus Konferencia 2009” c. tudományos konferencián előadás tartása „A két lábon álló egy lábon állóról – a zsidóság törvényértelmezéseiről” címmel - 2009. 05. 18.

- Előadás tartása a Faludi Ferenc Akadémia és az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem „Párhuzamos beszédek” c. közös rendezvénysorozata keretében a Párbeszéd Házában „A kinyilatkoztatás és a kiválasztottság teológiai modelljei” címmel - 2009. 10. 14.

- Előadás tartása Kaposváron a KERESZTÉNY-ZSIDÓ TÁRSASÁG 2012. áprilisi „Teológiai délután” programsorozata keretében a „A zsidóság és az ő (ki)választottsága” címmel - 2012. 04. 22.

- Előadás tartása Pécsen, a Bokor utcai Baptista Gyülekezetben a KERESZTÉNY-ZSIDÓ TÁRSASÁG 2013. áprilisi „Pécsi Keresztény-Zsidó teológiai délután” programsorozata keretében a „Kettő lábon... az Írásbeli és a Szóbeli Tan” címmel - 2013. 04. 28.

- Családtörténelem (Engel család).

Publikációk:

Lásd: Zsidók részvétele a magyarországi kőszénbányászatban

(elkezdők, építők, kiteljesítők és felvirágoztatók)

Konferencia-előadások:

Lásd: Zsidók részvétele a magyarországi kőszénbányászatban

(elkezdők, építők, kiteljesítők és felvirágoztatók)

- Az Egyenlőség folyóirat 1896. évi cikkeiben a millennium és Herzl „zsidó állama”.

Publikációk:

- Miért lehetett fordulópont az 1896-os év a magyarországi zsidóság életében? (A magyar millennium és a *Der Judenstaat*).

In: Te érted!? Debrecen és határon túli testvérhitközségeinek VII. nemzetközi tanácskozásán elhangzott előadások anyaga (2005). 141-155. o.

- "Egyenlőség" és "Zsidó állam" – 1896

In: HÁCOFE. AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ-ZSIDÓ EGYETEM VALLÁSTUDOMÁNYI FOLYÓIRATA. 7. Tematikus szám: MMXII Vol I. Nr. 1. - HU ISSN 2062-140X (Online)

<http://or-zse.hu/hacofe/vol7/olah-egyenloseg-egyenloseg2013-5.htm>

- „Egyenlőség” és „Zsidó állam” - 1896.

In: A teológiától a divatig. Magyar Zsidó Szemle könyvek 3. - ISSN 2061 1099 és ISBN 978 963 88644 9 9 - OR-ZSE és az OR-ZSE Kaufmann Dávid Zsidó Kultúratudományi Kutatócsoport, Budapest, 2013.

91-103. oldalak

Konferencia-előadások:

- "Te érted (Interperszonális kapcsolat Isten és ember között)" c. konferencián előadás tartása Debrecenben "Miért lehetett fordulópont az 1896-os év a magyarországi zsidóság életében" címmel - 2005. 05. 28.

- "A Magyar Tudomány Ünnepe 2013 – „A teológiától a divatig. Újabb kutatások az Egyenlőség c. folyóirat történetéből" c. tudományos konferencián előadás tartása „„Egyenlőség” és „Zsidó állam” – 1896" címmel - 2013. 11. 05.

- Zsidó folklór.

Publikációk:

- A halál zsidó szempontból a bibliai és talmudi források alapján.

In: Kharón - Thanatológiai Szemle IV. évf. 1-2. szám, 2000/tél – tavasz - ISSN 1417-975X 91-101. o.

- Gyász a zsidó hagyományok szerint a bibliai- és a talmudi időkben, valamint napjainkban.

In: Kharón - Thanatológiai Szemle V. évf. 1. szám, 2000-2001/tél - ISSN 1417-975X 76-87. o.

- Temetés a zsidó hagyományok szerint a bibliai és talmudi időkben, valamint napjainkban.

- In: Kharón - Thanatológiai Szemle V. évf. 4. szám, 2001/ősz - ISSN 1417-975X
40-51. o.
- Néhány apró téma a rabbinikus irodalomból purimmal kapcsolatban.
- In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2004. Kiadó: Keresztény-Zsidó Társaság, Budapest
2004 - ISSN 1785-9581
139-144. o.
- Bevezetés.
- In: Dr. Blau Lajos: Az ózsidó bűvészet. (Gabbiano Print Bt., 2005) - ISBN 963 218 845 4
3-9. o.
- Temetés és gyász a közelmúlt áskenázi tradíciókat követő magyarországi zsidóságánál.
- In: ETHNOGRAPHIA. A Magyar Néprajzi Társaság folyóirata 115. évfolyam 2004/3. szám
ISSN 0014-1798
273-285. o.
- Kohlbach Bertalan, a folklorista.
- In: MAGYAR-ZSIDÓ SZEMLE. Új folyam, 2. szám, 2005.
MTA – OR-ZSE Zsidó Vallástudományi Kutatócsoport és az Országos Rabbiképző-Zsidó
Egyetem a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával - ISSN 1786-3716.
189-212. oldalak.
- Kohlbach Bertalan, a folklorista.
- In: . Dr. Kohlbach Bertalan: A zsidó néprajzról.
(Gabbiano Print Kft., 2007 - Magyar Zsidó Tudományok 4. kötet - ISBN 978-963-87044-2-9)
7-32. oldalak.
- Kohlbach Bertalan, a folklorista rabbi és a zsidó néprajz.
- In: ETHNOGRAPHIA. A Magyar Néprajzi Társaság folyóirata.
118. évfolyam 2007/2-3. szám - ISSN 0014-1798.
271-295. oldalak.
- Egy rabbi találkozása a zsidó néprajzzal (Kohlbach Bertalan).
- In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2009.
(Gondolat Kiadó – Keresztény-Zsidó Társaság, Budapest 2009 - ISSN 1785-9581)
210-223. oldalak.
- A rabbi és a zsidó néprajz (Kohlbach Bertalan).
- In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében 8. Konferencia Balatonfüreden 2009. október 1-3.
(Laczkó Dezső Múzeum – Veszprém, 2013 - ISBN 978 963 9938 07 6)
346-358. oldalak.

- A zsidóság étkezési előírásai, szokásai és hagyományai.

In: Ganz Ábrahámné: Kóser szakácskönyv. (Gabbiano Print Bt., 2006) - ISBN 963 87044 0 3
9-11 o.

- A zsidóság böjtjei, mint kollektív történelmi emlékeztető napok.

In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2006. Kiadó: Keresztény-Zsidó Társaság, Budapest
2006 - ISSN 1785-9581
263-278. oldalak.

- Angyalok és démonok az ókori zsidó irodalomban: a Talmudban és a midrásokban.

In: Démonok, látók, szentek. Tanulmányok a transzcendensről VI. Vallásetnológiai fogalmak
tudományközi megközelítésben. Kiadó: Balassi, Budapest 2008 - ISSN 1418-2734 ISBN 978-
963-506-759-6
51-58. oldalak.

- A Magyar Zsidó Szemle néprajzi írásai.

In: MAGYAR-ZSIDÓ SZEMLE. Új folyam, 5. szám, 2008. Kiadó: MTA - OR-ZSE Zsidó
Kultúratudományi Kutatócsoport és az Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem. - ISSN 1786-3716
183-191 oldalak.

- A zsidóság böjtjei, mint kollektív történelmi emlékeztető napok.

In: Érzékek és vallás. Szegedi Vallási Néprajzi Könyvtár 22. kötete. Kiadó: Szegedi Egyetem
Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged 2009. - ISSN 1419-1288 és ISBN 978-
963-482-973-7
142-152. oldalak.

- Temetés és gyász a közelmúlt ásenáz tradíciókat követő magyarországi zsidóságánál.

In: Rítus és ünnep – Rite and Fast. Szegedi Vallási Néprajzi Könyvtár 25. kötete. Kiadó:
SZTE Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged 2010. - ISSN 1419-1288 és
ISBN 978-963-306-032-2
201-215. oldalak.

- Egy 19. századi eredetű kámeáról.

In: OLVASÓ. Tanulmányok a 60 esztendő Barna Gábor tiszteletére. Studies in Honour of
Gábor Barna on His 60th Birthday. Beitrage zum 60. Geburtstag von Gábor Barna.
Szegedi Vallási Néprajzi Könyvtár 26. kötete. Kiadó: Gerhardus és SZTE Néprajzi és
Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged 2010. - ISSN 1419-1288 és ISBN 978-963-88914-
2-6
306-315. oldalak.

- Etnomedicina az ókori zsidó irodalomban (a *Talmudban* és a *midrásokban*).

In: Mágikus és szakrális medicina. Tanulmányok a transzcendensről VII. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben. Kiadó: Balassi, Budapest 2010. - ISSN 1418-2734 ISBN 978-963-506-834-0

58-66. oldalak.

- "Mindennek rendelt ideje van..." Egy zsidó vélekedés az eutanáziáról.

In: Párbeszéd a halálról. Eutanázia a jogrend peremén. Kiadó: Literatura Medica Kiadó, Budapest 2011. - ISBN 978 963 9948 14 3

237-241. oldalak.

- Scheiber Sándor-Pfeiffer Izsák és a zsidó folklór

In: HÁCOFE. AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ-ZSIDÓ EGYETEM VALLÁSTUDOMÁNYI FOLYÓIRATA. 2. Tematikus szám: MMX Vol II. Nr. 1. - HU ISSN 2062-140X (Online)

<http://or-zse.hu/hacofe/vol2/olah-siberfeipfer-mtud2010.htm>

- Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festménye.

ויבשר לנו – Vivászer Lánú. A Bét Élijáhu – Páva utcai zsinagóga hírlevele.

20. szám. 2013. április 19.

3. o.

ויבשר לנו - Vivászer Lánú. A Bét Élijáhu – Páva utcai zsinagóga hírlevele.

39. szám 2013. augusztus 30.

A zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége I. 3-4. o.

40. szám 2013. szeptember 6.

A zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége II. 5-10. o.

41. szám 2013. szeptember 13.

A zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége III. 4. o.

42. szám 2013. szeptember 20.

A zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége IV. 4-6. o.

- Angyalok, démonok, a kéz ujjai és körmei a zsidó néphitben.

In: Papírhíd az egyetemes kultúra szolgálatában. Tanulmánykötet Scheiber Sándor születése századik évfordulójára. Logos Kiadó, Budapest, 2013. ISBN 9789638159311

289-308. o.

Konferencia-előadások:

- "A remény él... - A zsidó jövő távlatai" c. konferencián előadás tartása Debrecenben "Eljövendő világ – Való világ /A túlvilág képzete az ókori zsidó irodalomban/" címmel - 2003. 05. 23-25.

- A VII. Szegedi Vallási Néprajzi konferencián Szegeden előadás tartása "Temetés és gyász a közelmúlt áskenázi tradíciókat követő magyarországi zsidóságánál" címmel - 2004. 10. 07.
- - "A Magyar Tudomány Napja 2004 – „Méltatlanul elfeledve...” c. tudományos konferencián előadás tartása "Kohlbach Bertalan, a folklorista" címmel - 2004. 11. 24.
- Előadás tartása az ADVENTISTA-KERESZTÉNY-ZSIDÓ TEOLÓGIAI NAP-on „Kohlbach Bertalan és a zsidó néprajz” címmel - 2005. 09. 26.
- A "Népi vallásosság a Kárpát-medencében 8." c. tudományos konferencián Balatonfüreden előadás tartása "A rabbi és a zsidó néprajz (Kohlbach Bertalan)" címmel - 2009. 10. 02.
- "Az angyalok, démonok, látók és szentek." c. tudományos konferencián Révfülöpnön előadás tartása "Angyalok és démonok az ókori zsidó irodalomban: a Talmudban és a midrásokban" címmel - 2006. 05. 12.
- A VIII. Szegedi Vallási Néprajzi konferencián Szegeden előadás tartása "A zsidóság bűjtjei a történelmi emlékezet szolgálatában" címmel - 2006. 10. 06.
- A Keset – Mese, frász, otthon, irónia c. konferencián előadások tartása "Mitől is kell félni? Angyalok, démonok, varázslatok, babonák” és „Mese, frász, otthon, irónia" címmel - 2007. 09. 07-08.
- "A Magyar Tudomány Ünnepe 2007 – „Rabbiképző 130 és tudományai" c. tudományos konferencián előadás tartása "Zsidó néprajzi írások a Magyar Zsidó Szemlében" címmel - 2007. 11. 12.
- "A Biblia Éve 2008" – „Terézvárosi Bibliikus Konferencia – Életformák a Bibliában " c. tudományos konferencián előadás tartása „Legyél nekem szentelve...” – A házasság a Tanahban és annak zsidó értelmezése" címmel - 2008. 11. 17.
- Az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem által szervezett OR-ZSE Tudományos Egyetemi Napok – Bibliikus Konferencia: Bibliai családkép a zsidó tradíció tükrében – ideálok és konfliktusok c. tudományos konferencián előadás tartása "A zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége" címmel - 2008. 11. 25.
- "A mágikus és szakrális medicina" c. tudományos konferencián Pécsen előadás tartása "Ethnomedicina az ókori zsidó irodalomban (Talmud és a midrások)" címmel - 2009. 09. 04.
- "A Magyar Tudomány Ünnepe 2009 – „Ábrahám–Izsák–Jákok a zsidó hagyomány tükrében" c. tudományos konferencián előadás tartása ""...és te légy áldássá.” – Ábrám/Ábrahám élete a midrások tükrében" címmel - 2009. 11. 17.
- "Az emberhez méltó halál” című konferencián és kerekasztal-beszélgetésen előadás tartása az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán "Mindennek rendelt ideje van..." Egy zsidó vélemény az eutanáziáról" címmel - 2010. 01. 22.

- „PILLANTÁS A ZSIDÓ MŰVÉSZETBE” című tudományos konferencián előadás tartása a Magyar Zsidó Múzeumban „Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai” címmel - 2010. 05. 17.
- Előadás tartása az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében, „Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai” címmel - 2012. 02. 27.
- - Előadás tartása az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében, „Angyalok, démonok, a kéz ujjai és körmei a zsidó néphitben” címmel - 2012. 12. 10.
- Előadás tartása a Bálint Ház, a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (MAZSIKE), a Szombat folyóirat és a Szabad Zsidó Tanház közös előadássorozata keretében, „A zsidó család, mint a törzsi szervezet öröksége” címmel - 2011. 04. 13.
- "A Magyar Tudomány Ünnepe 2010 – „Scheiber Sándor emlékezete" c. tudományos konferencián előadás tartása „Scheiber Sándor - Pfeiffer Izsák és a zsidó folklór" címmel - 2010. 11. 09.
- "A Magyar Tudomány Ünnepe 2011 – „S’mót – Exodus – Tanulmányok, asszociációk Mózes II. könyvéhez" c. tudományos konferencián előadás tartása „Zsidó néprajzi vonatkozások Mózes II. könyvéből" címmel - 2009. 11. 22.
- Előadás tartása Szombathelyen a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai” címmel - 2012. 03. 22.
- A "Test, lélek, szellemek és természetfeletti kommunikáció" c. tudományos konferencián Pécsen előadás tartása " Lélek-halál-seol. A lélek helye a halál után, és annak megidézése az ókori zsidóság képzetében" címmel - 2012. 05. 20.
- "A Magyar Tudomány Ünnepe 2012 – „VÁJJIKRÁ – LEVITICUS – Tanulmányok, asszociációk Mózes III. könyvéhez" c. tudományos konferencián előadás tartása „...és Mózes vett a véréből és tett belőle Áron ... jobb kezének hüvelykujjára" – M.III. VIII,23. - A kéz ujjai és annak körmei a zsidó néphitben" címmel - 2012. 11. 19.
- Előadás tartása Székesfehérváron a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai” címmel - 2013. 03. 21.
- Előadás tartása Győrött a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai” címmel - 2013. 04. 11.

- "A Magyar Tudomány Ünnepe 2013 – „Bámidbár (Mózes IV. könyve) – biblikus konferencián" előadás tartása „„És állt a holtak és élők között és megállt a csapás.” (M.IV. XVII,13.) - Egy amulett és annak értelmezése” címmel - 2013. 11. 11.
- Előadás tartása Komarnoban (Szlovákia) „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Wilhelm August Stryowski: Zsidó menyegző című festményének néprajzi vonatkozásai” címmel - 2013. 11. 13.

III. További tudományos közlemények

2008-tól, a doktori (PhD) fokozat megszerzésétől, és csak azok, amelyeket előzőleg nem idéztem:

Publikációk:

1. Fényes lexikon. Találkozási pontok és párhuzamok a bécsi és a magyarországi zsidóság történetéből.

In: REMÉNY. Zsidó közéleti, társadalmi, kulturális folyóirat. 11. évfolyam 1. szám * 2008 * 5769. ádár-niszán-ijjár - ISSN 1419-077X

49-57. oldalak.

2. Egy alapmű a Talmud kutatásának.

In: Élet és Tudomány LXIII. évf. 47. szám, 2008. november 21. - ISSN 0013-6077

1487. o.

3. A MAGYAR ZSINAGÓGA Új folyam 1. számának írói.

In: Magyar Zsinagóga. Új folyam, 1. szám (Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2009)

ISSN 2061-3776

77-78. o.

4. Recenzió: Mózer Ibolya (felelős szerk.): Gondolatok a Biblia körül.

Kiadja: Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ Történettudományi Intézete - Szombathely, 2008. 229 oldal. PARTES POPULORUM MINORES ALIENIGENAE – Történelmi és nemzetiségi folyóirat 2008/11.

In: Vasi Szemle. 2010/LXIV. évfolyam 2. szám. 258-259. o.

5. Előszó.

In: Deutsch Gábor: Képes lapok a múltból (életek, történetek, zsinagógák, képeslapok)

(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2010) - ISBN 978 963 87804 9 2

7-8. o.

6. Bevezetés.

In: Bacher Vilmos: A középkori zsidó vallásbölcészek szentírásmagyarázata Májmúni előtt

(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2010) /Magyar Zsidó Tudományok 6. kötet/ - ISBN 978 963 88791 1 0

3-11. o.

7. Nagy magyarországi rabbik évkönyve.

Az 5771. zsinagógái év naptára (Luach). (Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség, Budapest 2010)

37-48. old.

8. Vajda Lajos és a Felmutató ikonos önarckép

In: HÁCOFE. AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ-ZSIDÓ EGYETEM VALLÁSTUDOMÁNYI FOLYÓIRATA. 1. Tematikus szám: MMX Vol I. Nr. 1. - HU ISSN 2062-140X (Online)

<http://www.or-zse.hu/hacofe/vol1/olah-vajda-mtud2007.htm>

9. A tízparancsolat aggádikus magyarázataiból.

In: A TÍZPARANCSOLAT. A Biblia titkai 1. (Budapest: Gondolat, 2010) - ISBN 978-963-693-213-8

60-76. o.

10. Vágyott és a külvilágnak mutatott önképek.

Élet és Tudomány LXV. évf. 36. szám, 2010. szeptember 3. - ISSN 0013-6077

1142. o.

11. Milyen volt „másnak” lenni a „hosszú 19. századi” Magyarországon?

In: Bácsország. Vajdasági honismereti szemle. 2010/4. (55.) szám - ISSN 1450-6831

76-77. o.

12. A MAGYAR ZSINAGÓGA Új folyam 2. számának írói.

In: Magyar Zsinagóga. Új folyam, 2. szám (Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2010) - ISSN 2061-3776

92. o.

13. Előszó.

In: Szabolcsi Miksa: Olasz zsidók között (reprint). (Gabbiano Print Kft., 2011) - ISBN 978 963 88791 8 9

11-15. o.

14. Vajda Lajos és a Felmutató ikonos önarckép.

In: MAGYAR-ZSIDÓ SZEMLE. Új folyam, 6-7. szám, 2010. Kiadó: MTA - OR-ZSE Zsidó Kultúratudományi Kutatócsoport és az Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem. - ISSN 1786-3716

215-225. o.

15. Nagy magyarországi rabbik jahrzeitjai.

In: Az 5772. zsinagógai év naptára (Luach). (Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség, Budapest 2010)

39-50. old.

16. Vajda Lajos és a Felmutató ikonos önarckép – egy másféle értelmezési kísérlet.

In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2010. (Budapest: Boldog Élet Alapítvány-Keresztény-Zsidó Társaság, 2011) - ISSN 1785-9581

211-220. o.

17. Bevezetés.

In: Komlós Aladár és Vihar Béla szerk.: A kincsőrző fa. Zsidó mesék és elbeszélések. (Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2011) - ISBN 978 963 89322 2 8

V-VII. o.

18. ELŐSZÓ.

In: Magyar Zsinagóga. Új folyam, 3. szám (Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2012) - ISSN 2061-3776

III-VII. o.

19. ELŐSZÓ.

In: Magyar Zsinagóga. Új folyam, 4. szám (Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2012) - ISSN 2061-3776

5-10. o.

20. Bevezetés.

In: Dr. Bacher Vilmos: Májmúni Mózes szentírásmagyarázata (Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2013) /Magyar Zsidó Tudományok 7. kötet/ - ISBN 978 963 88791 2 7

3-11. o.

21. „Vízió és valóság” A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen 2010. október 28-29-én „A dialógus sodrában” címmel tartott zsidó-keresztény konferencia előadásai Studia Theologica Budapestinensia 35. Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2011. 450. old. (recenzió)

In: Vallástudományi Szemle IX. évf. 2. szám 2013. - ISSN 1786-4062

188-193. old.

22. Bevezetés.

In: Dr. Bacher Vilmos: Rabbanan, a tudósok agádája (Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2013) /Magyar Zsidó Tudományok 8. kötet/ - ISBN 978 615 5346 08 8

5-17. o.

23. Győr nagyzsínagógája és neológ rabbijai.

In: Keresztény - Zsidó Teológiai Évkönyv 2013. (Budapest: Keresztény-Zsidó Társaság), 2013. - ISSN 1785-9581

124-134. o.

24. Közösség és zsinagóga / DVD

A szombathelyi „Szabadegyetem a zsidóságról – Zsidónak lenni” c. előadássorozat keretében „Közösség és zsinagóga” címmel tartott előadás (2011. 11. 17), 1:25’ (Szombathely: Szombathelyi Zsidó Hitközség, 2012)

Konferencia-előadások:

1. Érsekújváron (Szlovákia) „A Biblia éve - 2008” rendezvénysorozat keretében a „Boldog aki olvassa...” konferencia-beszélgetés - 2008. 06. 08.
2. "A Magyar Tudomány Ünnepe 2008 – „Találkozások – A Szentírás érintkezési pontjai" c. tudományos konferencián előadás tartása "A kaleidoszkopikus bibliai Jónás alakja a művészetekben" címmel - 2008. 11. 13.
3. Előadás tartása Győrött, a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtárban az „Évezredek bölcsessége” c. rendezvénysorozat nyitóelőadójaként „Az Atyák bölcs tanításai – Bepillantás a Talmud bölcs világába” címmel - 2009. 08. 28.
4. Előadás tartása Győrött, a zsinagógában, az „Öt templom fesztivál” c. rendezvénysorozat első napján „Magyarázó istentisztelet – zsidó vallás” címmel - 2009. 09. 17.
5. "A Magyar Tudomány Ünnepe 2009 – „Tisztelgés a 100 éves Tel_Aviv előtt" c. tudományos konferencián előadás tartása „Fehér város a kék tenger partján” – A Mult és Jövő folyóirat beszámolója Tel-Avivról, az 1930-as évekből " címmel - 2009. 11. 25.
6. Előadás tartása Győrött, a zsinagógában, az „Öt templom fesztivál” c. rendezvénysorozat „Emléknep a 140 éve felavatott zsinagóga tiszteletére” programban „A (győri) zsinagóga” címmel - 2010. 09. 21.
- 7-9. Előadások tartása az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében:
Bevezetés a zsidóságba I. - 2011. 02. 14.
Bevezetés a zsidóságba II. - 2011. 02. 21.
Talmud - 2011. 05. 02.
- 10-11. Előadások tartása a Bálint Ház, a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (MAZSIKE), a Szombat folyóirat és a Szabad Zsidó Tanház közös előadássorozata keretében.
A tízparancsolat ágádikus magyarázataiból - 2011. 03. 16.
Fiatalkori kirándulások a zsidó misztikus filozófiába (Lukács György és Martin Buber „találkozása” a hászidizmussal) - 2011. 05. 25.
12. Előadás tartása Szegeden, a Löw Lipót születésének 200. évfordulója alkalmából rendezett tudományos konferencián „Löw Lipót szerepe a zsidóság emancipálásában és egy modern rabbiképző létesítésében Magyarországon” címmel - 2011. 05. 22.

13. Előadás tartása „A Biblia az európai kultúrában - Bibliai Szabadegyetem 2011/2012” rendezvénysorozat keretében (akkreditált pedagógus továbbképzési program) „Sámuel I-II. könyve” címmel /A Kontakt Rádió (FM 87.6 Mhz) élőben adott közvetítést róla kép- és hangfelvételen, a képfelvétel nézhető volt a <http://www.kontaktradio.hu/> honlapon/ - 2011. 10. 24.

14. Előadás tartása Vácott a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Őszi ünnepek után (Az ún. „nagyünnepek”: ros hásaná, jom kipur, szukot, smini áceret, szimhát Torá)” címmel - 2011. 10. 27.

15. Előadás tartása Szombathelyen a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Közösség és zsinagóga” címmel - 2011. 11. 17.

16. A „Hagyományláncolat és modernitás” elnevezésű vallási néprajzi konferencián, melyet a SZTE-BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszéke, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem, a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola – SZTE Bálint Sándor Valláskutató Intézete és a Szegedi Zsidó Hitközség rendezett, előadás tartása „Löw Lipót szerepe a zsidóság emancipálásában és egy modern rabbiképző létesítésében Magyarországon” címmel - 2012. 02. 28.

17. Előadás tartása „A Biblia az európai kultúrában - Bibliai Szabadegyetem 2011/2012” rendezvénysorozat keretében (akkreditált pedagógus továbbképzési program) „Jónás könyve” címmel /A Kontakt Rádió (FM 87.6 Mhz) élőben adott közvetítést róla kép- és hangfelvételen, a képfelvétel nézhető volt a <http://www.kontaktradio.hu/> honlapon/ - 2012. 05. 07.

18. Előadás tartása Győrött a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Őszi ünnepek után” címmel - 2012. 10. 18.

19. Előadás tartása Székesfehérváron a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Zsidónak lenni (A születéstől az esküvőig)” címmel - 2013. 11. 07.

20. Előadás tartása Debrecenben a „Szabadegyetem a zsidóságról” c. előadássorozat keretében „Zsidónak lenni (A születéstől az esküvőig)” címmel - 2013. 12. 15.

Általam szerkesztett könyvek, kiadványok:

1. Schöner Alfréd: A Pokol Traktátusa képekben

(Gabbiano Print Kft., 2008) /A Magyar Tudományos Akadémia - OR-ZSE Zsidó Kultúratudományi Kutatócsoport védnökségével/ - ISBN 978-963-87804-3-0

2. Bloch Mózes-Dr. Guttmann Mihály: A háláháról

(Gabbiano Print Kft., 2009) /Magyar Zsidó Tudományok 5. kötet/ - ISBN 978 963 87804 2 3

- 3.** Deutsch Gábor: Képes lapok a múltból (életek, történetek, zsinagógák, képeslapok).
(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2010) - ISBN 978 963 87804 9 2
- 4.** Dr. Bacher Vilmos: A középkori zsidó vallásbölcészek szentírásmagyarázata Májmúni előtt.
(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2010) /Magyar Zsidó Tudományok 6. kötet/ - ISBN 978 963 88791 1 0
- 5.** Schöner Alfréd: Az irgalom kapuja. Négy évtized a szószéken 1970-2010.
(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2011) - ISBN 978-963-89322-1-1
- 6.** Dr. Bacher Vilmos: Májmúni Mózes szentírásmagyarázata.
(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2013) /Magyar Zsidó Tudományok 7. kötet/ - ISBN 978 963 88791 2 7
- 7.** Schöner Alfréd: שומר דלתות ישראל / Izrael kapuinak őrzője
(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft. – OR-ZSE, 2013) - ISBN 978-615-5436-00-2
- 8.** Dr. Bacher Vilmos: Rabbanan, a tudósok agádája.
(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2013) /Magyar Zsidó Tudományok 8. kötet/ - ISBN 978 615 5346 08 8
- 9.** Ismét válaszúton, avagy a magyarországi zsidóság és az '56-os forradalom. (Konferenciakötet) (Budapest: Gabbiano Print Kft., 2009) - ISBN 978 963 88644 0 6
- 10.** Magyar Zsinagóga.
Új folyam, 1. szám (Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2009) - ISSN 2061-3776
- 11.** Magyar Zsinagóga
Új folyam, 2. szám (Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft., 2010) - ISSN 2061-3776
- 12.** Magyar Zsinagóga
Új folyam, 3. szám (Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2012) - ISSN 2061-3776
- 13.** Magyar Zsinagóga
Új folyam, 4. szám (Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2012) - ISSN 2061-3776
- 14.** Magyar Zsinagóga
Új folyam, 5. szám (Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, 2013) - ISSN 2061-3776
- Lektorálások:
- 1.** OR-ZSE Évkönyv 2004 – 2007.
(Budapest: Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem, 2008) - ISSN 1785-0150
- 2.** Deutsch Gábor: Elmondjuk Nektek.
(Gabbiano Print Nyomda és Kiadó Kft. – OR-ZSE, 2008) - ISBN 978-963-87804-1-6